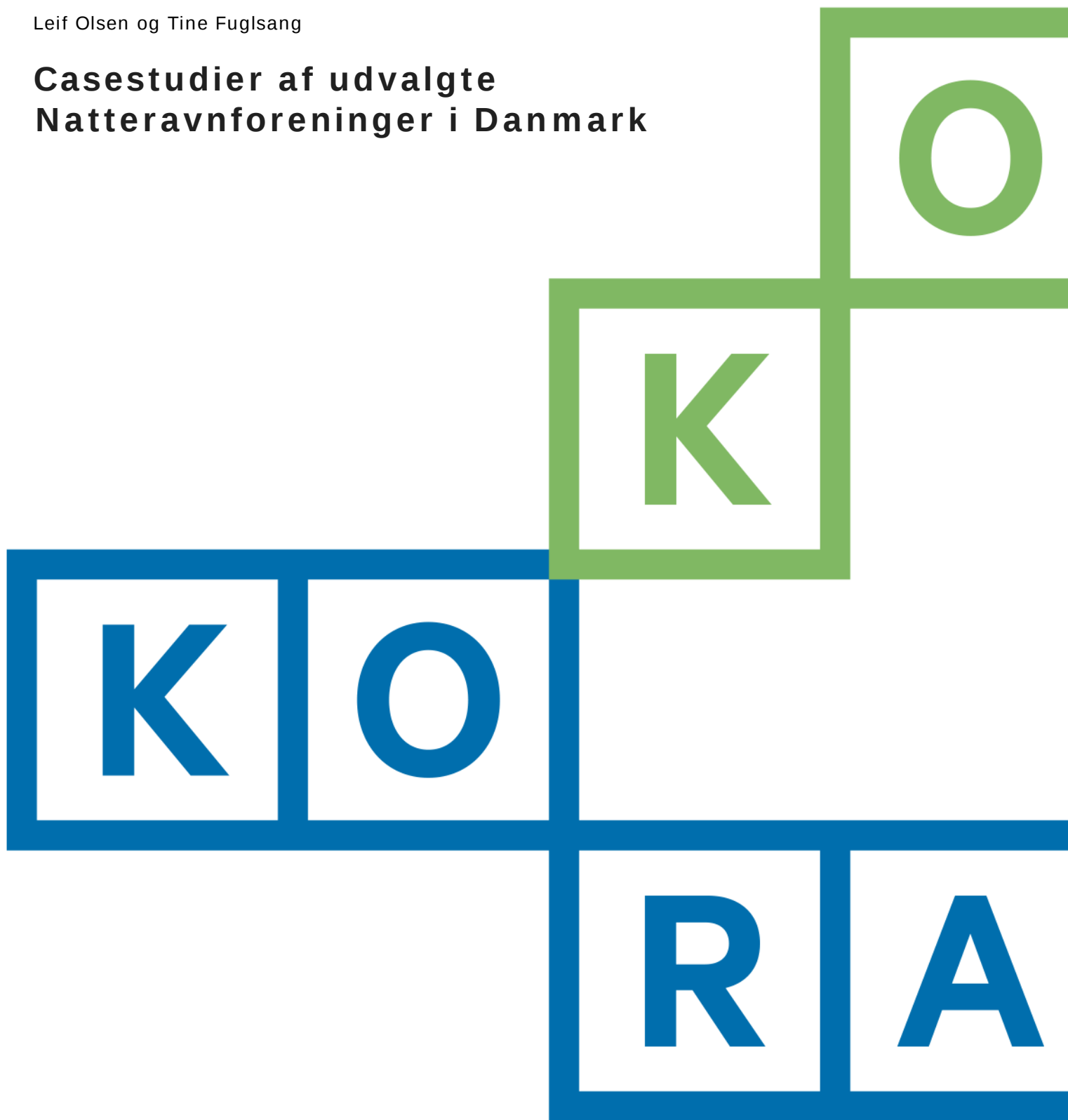


Leif Olsen og Tine Fuglsang

Casestudier af udvalgte Natteravnforeninger i Danmark



Casestudier af udvalgte Natteravnforeninger i Danmark kan hentes fra hjemmesiden www.kora.dk

© KORA og forfatterne

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA

ISBN: 978-87-7509-653-4

Projekt 10303

Oktober 2013

KORA

Det Nationale Institut for

Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling, bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.



**Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

Dette notat formidler hovedresultater fra besøg og interview i seks udvalgte områder med Natteravne, der er nøje udvalgt, så de repræsenterer hele spektret af områder med henholdsvis meget stor og meget lille sandsynlighed for, at der er Natteravnforeninger. Herudover indgår fire områder uden Natteravne, der er sammenlignelige med fire af de udvalgte områder med Natteravne. Det er også i disse ti områder, der bliver gennemført spørgeskemaundersøgelser blandt udvalgte unge og en af deres forældre. Resultaterne herfra bliver formidlet i den samlede evalueringsrapport (Larsen, Ladenbrug & Olsen, 2013). I relevante sammenhænge inddrages også resultater fra besøg og interview i otte udvalgte områder med Natteravne, der blev udvalgt i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen blandt alle formænd for Natteravnforeningerne i Danmark (Larsen & Olsen, 2013).

Notatet bidrager med viden om Natteravnforeningernes baggrund, organisering af frivillige, ture, samarbejdspartnere og vurderinger af Natteravnens effekter. Denne viden giver desuden grundlag for at sætte fokus på læring og udviklingsmuligheder, der dels er relevante for Natteravnforeningerne, og dels kan være relevante for andre frivillige foreninger.

Besøg og interview har stillet krav til Natteravnforeningerne om at tage imod besøg, stille op til interview og tage os evaluatore med rundt på ture i området, enten som besøgende i civil eller som føl, der går som Natteravn sammen med to erfarne Natteravne. Natteravnene har taget meget positivt imod vores henvendelser, har budt os hjertelig velkommen, er stillet op til interview og har med godt humør taget os med på ture i området. Vi vil derfor gerne sige stor tak for hjælpen til både formænd og øvrige frivillige Natteravne, der har bidraget til evalueringen ved at bruge tid på vores besøg og gjort dem både lære- og oplevelsesrige. Vi vil også sige stor tak til repræsentanterne for SSP-samarbejdet, der har medvirket i telefon- og fokusgruppeinterview.

Grundlaget for dette notat er resultater fra en af i alt fire delundersøgelser i KORAs samlede evaluering af Natteravnene, der er bestilt og finansieret af TrygFonden. De øvrige dele i evalueringen er: 1) en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt alle formænd for Natteravnforeninger i Danmark, 2) en spørgeskemaundersøgelse blandt 4.000 udvalgte unge og en af deres forældre i seks områder med Natteravne og fire områder uden, og 3) en landsdækkende registerbaseret kvantitativ analyse af hærværk og anden kriminalitet i områder med og uden Natteravne.

Den samlede evaluering er gennemført i perioden fra primo 2012 til medio 2013. Ved afslutningen af projektperioden offentliggøres ud over notater fra delundersøgelser også en samlet evalueringsrapport, der formidler hovedresultater fra både de enkelte delanalyser og tværgående analyser. Formidlingen af resultater og analyser fra evalueringen vil desuden finde sted gennem videnskabelige artikler, der offentliggøres i takt med, at de accepteres til publicering i relevante tidsskrifter.

Leif Olsen og Tine Fuglsang
Oktober 2013

Indhold

Sammenfatning	6
1 Baggrund for casestudier	9
2 Livet i Natteravnforeningerne	12
2.1 Fra bagagerum til egne lokaler.....	13
2.2 At komme godt fra start og holde fast.....	13
2.3 At få Natteravnkonceptet til at fungere i praksis.....	15
2.3.1 Praktiske opgaver.....	15
2.3.2 Identitet, motivation og kultur	20
2.3.3 Rekruttering og fastholdelse af frivillige	21
3 Med Natteravnene på tur	25
4 Hvilke forskelle gør Natteravnene for børn, unge og forældre?.....	30
4.1 Konflikter og kriminalitet	30
4.2 Børn	31
4.3 Unge	31
4.4 Forældre	33
4.5 Andre	33
5 Samarbejde med SSP	34
5.1 Samarbejdsformer	34
5.2 SSP-medarbejdernes syn på Natteravnenes rolle	36
5.3 SSP-medarbejdernes vurdering af Natteravnenes indsats.....	36
5.4 Områder uden Natteravne.....	37
6 Centrale udfordringer til diskussion	39
6.1 Rekruttering af nye medlemmer.....	39
6.2 Fastholdelse af medlemmer	40
6.3 Motivering til at gå ture.....	41
6.4 Økonomi og sponsorer	42
6.5 Relationer og samarbejde med andre aktører	42
6.6 Neutral kontra aktiv rolle	43
Litteratur	44
Bilag 1: Metodisk fremgangsmåde ved udvalg af case- og kontrolområder til kvalitative studier og spørgeskemaundersøgelse	45
Bilag 2: Fremgangsmåder ved besøg, observationer og interview i udvalgte Natteravnforeninger	52
Interviewguide formænd	53
Interviewguide Natteravne	55
Observationsguide til vandringer med Natteravnene	56

Fokusgruppeinterview	56
Besøg og interview i områder med og uden Natteravne – fase 2	59
Fremgangsmåde ved besøg i otte foreninger	60
Besøg og interview i områder med Natteravne – fase 1.....	61
 Bilag 3: Fremgangsmåde for interview med repræsentanter for SSP- samarbejdet og kort introduktion til SSP-samarbejdet	 62
Interviewguide til telefoninterviews med SSP-repræsentanter.....	62
Telefoninterview med SSP-repræsentanter	64
Kort introduktion til SSP-samarbejdet	65

Sammenfatning

Dette notat er et af flere notater i den samlede evaluering af Natteravnene, der også består af en spørgeskemaundersøgelse blandt alle Natteravnforeningernes formænd, en registeranalyse af udviklingen i kriminalitetsformer i områder med og uden Natteravnforeninger samt en spørgeskemaundersøgelse blandt udvalgte unge og deres forældre i de samme områder, der indgår i denne del af evalueringen. Den samlede evaluering præsenteres både som notater, selvstændige artikler og en samlet evalueringsrapport.

Dette notat bidrager med viden om 14 udvalgte Natteravnforeningers baggrund, organisering af frivillige, ture, samarbejdspartnere og vurderinger af Natteravnens effekter. Man kan også sige, at dette notat bidrager med uddybende viden om, dels hvad skal der til for at drive en Natteravnforening, dels uddybende viden om de indsatser som skabes i foreningerne og udgør de virksomme aktiviteter, der skal producere de effekter, som de andre dele af evalueringen analyserer. Notatet bygger på informationer og observationer fra besøg, interview (med formænd og Natteravne) og ture med Natteravnene i deres områder enten som føl i gul jakke eller som civil på besøg.

Disse casestudier giver grundlag for at sætte fokus på læring og udviklingsmuligheder, der dels er relevante for Natteravnforeningerne og dels kan være relevante for andre frivillige foreninger.

Notatet inddrager desuden viden fra fire områder, der er udvalgt som kontrol eller sammenligningsområder for lignende områder med Natteravnforeninger.

Baggrund for casestudier af 14 områder med og fire uden natteravnforeninger

Der er to formål med disse casestudier af Natteravnforeninger og deres indsatser i samlet 14 områder med Natteravne og fire områder, der ligner områder med Natteravne, men ikke har en forening. Det ene formål er at lære mere om Natteravnforeningerne i de udvalgte områder og bruge denne viden til at pege på eventuelle udfordringer og mulige svar på disse gennem sammenligninger af erfaringer fra de inkluderede foreninger. Det andet formål er, at casestudierne bidrager med mere konkret viden om de indsatser, som Natteravnforeningerne bidrager med. Da det er disse indsatser, der skal skabe de ønskede effekter, kan viden herom indgå i fortolkninger af resultaterne af effektstudierne, hvad enten disse er positive, neutrale eller negative. Herudover har casestudierne undervejs bidraget til udarbejdelse af spørgeskemaer til unge og deres forældre.

I udvælgelse af de i alt 14 case- og fire kontrolområder er der lagt vægt på variation med hensyn til geografisk beliggenhed, bymæssighed, problemer med kriminalitet, hærværk mv., hvilket der redegøres uddybende for i bilag 1.

Livet i Natteravnforeningerne

Livet i Natteravnforeninger leves inden for rammerne af en fælles struktur i forhold til den organisatoriske foreningsdannelse og et klart defineret koncept for Natteravnens rolle og indsatser, når de går ture i det offentlige rum.

På trods af et klart og relativt stramt koncept for Natteravnforeningernes foreningsdannelse og deres indsatser er der en Natteravn, der sammenfattende siger: *"Der er ingen Natteravnforeninger, der er ens"*. Dette udsagn skal forstås på den måde, at der trods de mange

fællestræk i foreningsmodellen og konceptet for Natteravnenes indsatser stadig er mange områder, hvor de enkelte foreninger har visse frihedsgrader og vælger deres egne måder at gøre tingene på.

Livet i Natteravnforeningerne handler således på den ene side om at implementere og fastholde den grundlæggende foreningsmodel og konceptet for deres ture og øvrige indsatser. På den anden side handler livet i foreningerne om at finde lokale måder at gøre tingene på bl.a. i forhold til rekruttering og fastholdelse af frivillige, sponsorering, sammensætning af hold, samvær og ikke mindst samarbejdet med de øvrige parter, fx politi, kommune, institutioner, erhvervsliv mv.

Det er de udvalgte Natteravnforeningers arbejde med dels at implementere og fastholde foreningsmodel og koncept og dels arbejdet med at skabe lokale løsninger og identitet i den enkelte Natteravnforening, der sættes fokus på.

Med Natteravne på tur

På baggrund af ture med Natteravne i de 14 udvalgte områder har vi fået konkret indblik i væsentlige ligheder og forskelle, der knytter sig til at gå ture i hold på tre Natteravne. Ligheder og forskelle knytter sig på den ene side til, om turene ligger om eftermiddagen, i de tidlige og sene aftentimer eller i nattetimerne. På den anden side, om turene finder sted i mindre, større eller store byer med eller uden festmiljøer i form af diskoteker og værtshuse, eller der er tale om boligområder i form af fx villakvarterer eller almene boligbyggerier, der for nogle vedkommende er eller har været karakteriseret som ghettoområder med integrations- og kriminalitetsproblemer.

Lighederne ved turene er bl.a., at man naturligvis starter med at møde de andre Natteravne, man skal gå med og får en snak forud for turen. Der er naturligvis forskelle på holdene alt efter, hvilke mennesker der skal gå sammen, med hver deres baggrund og motivation for at være Natteravn. Nogle er stille og indadvendte, mens andre er meget talende og udadvendte. Nogle har mange års erfaringer med at gå som Natteravn, mens andre lige er begyndt. Nogle kender de unge via egne børn eller fra sports- og spejderklubber mv. Der kan være frivillige, der kender hinanden, og andre gør ikke, hvilket også er med til at afgøre, hvordan de tre Natteravne umiddelbart fungerer sammen.

Der hvor man oplever væsentlige forskelle mellem de forskellige hold, er i deres indbyrdes interaktion og i forhold til deres kommunikation med børn, unge, voksne og andre i det offentlige rum, fx politi, SSP-gademedarbejdere, forretningsdrivende, dørmænd etc. Disse forskelle har betydning for, hvem og hvor mange de enkelte hold har kontakt og samtaler med i løbet af deres tur. Kontakterne har naturligvis også betydning for børn, unge og voksnes konkrete erfaringer og forståelse af Natteravnene, idet en del samtaler handler om, hvad Natteravnene er, hvad de står for og så det ofte hørte spørgsmål til de frivillige: *"Får I penge for det?"*.

Tæt på Natteravnenes betydning for unge, forældre og Natteravne

Ved besøg, interview og ture med Natteravne har vi spurgt til, hvilke forskelle Natteravnene oplever, at de gør for børn, unge, forældre, dem selv og andre, fx ældre og forretningsdrivende i deres områder. Disse forskelle kommer til udtryk i forhold til tryghed, omsorg, konflikter og mildere former for kriminalitet, herunder salg af euforiserende stoffer, primært hash. Vi har dels spurgt til Natteravnenes generelle vurderinger og dels til eksempler, der så vidt muligt understøttede disse.

Når Natteravnene peger på problemer, der er forsvundet i foreningens levetid, så siger de ofte, at der også er mange andre forhold, der kan have spillet ind og har været en væsentlig eller afgørende årsag til, at problemerne blev løst. Natteravnene udtrykker på den ene side en klar vurdering af, at de bidrager til at gøre en forskel for deres målgrupper. På den anden side er de meget tilbageholdende med at tage hele æren for de forandringer, der sker i form af fx øget omsorg og tryghed og faldende kriminalitet og konfliktniveau i deres område. Natteravnene anerkender, at der er mange andre faktorer og aktører, som bidrager til at gøre en positiv forskel i deres respektive områder. De er dog ikke mere ydmyge, end det er deres klare vurdering, at de bidrager til at skabe mere tryghed og i et vist omfang reducerer såvel hærværk som personrettet kriminalitet i deres områder.

Samarbejde med SSP og andre aktører

Natteravnforeningerne indbyder SSP til deres bestyrelsesmøder og generalforsamlinger med henblik på at have dialog med både kommunernes forvaltninger, institutioner for børn og unge samt politiet. Dette samarbejde er oplagt, idet parterne på mange måder arbejder med de samme mål og problemstillinger. Der er dog en del udfordringer, idet myndigheder og frivillige foreninger, ikke mindst Natteravnforeninger, har en række specifikke områder, hvor de netop er forskellige og skal fastholde deres særlige forudsætninger, opgaver og naturligvis deres lovgrundlag.

Parterne vil gerne fastholde og udbygge dialogen med hinanden, men der er udfordringer forbundet med at finde de rigtige måder at gøre det på. Et fokusgruppeinterview, hvor parterne deltog i et møde faciliteret af KORA, pegede på, at der er uudnyttede muligheder for dialog og konkrete fælles aktiviteter, fx at Natteravnene kommer med på møder i folkeskoler og i ungdomsuddannelserne.

Der er ikke fundet områder, hvor der er Natteravn-lignende foreninger, heller ikke i de udvalgte områder, hvor der ikke er Natteravnforeninger.

Centrale udfordringer til diskussion

Casestudierne har ført til at sætte fokus på en række områder, der indeholder udfordringer for Natteravnforeningerne og derfor er værd at få diskuteret i forhold til, hvordan de håndteres bedst, så Natteravnkonceptet og foreningerne også vil fungere godt de næste 15 år.

De seks temaer, der sættes fokus på, er: 1) Rekruttering af nye medlemmer, 2) Fastholdelse af medlemmer, 3) Motivering til at gå ture, 4) Økonomi og sponsorer, 5) Relationer og samarbejde med andre aktører og 6) Neutral kontra aktiv rolle.

1 Baggrund for casestudier

Natteravnene repræsenterer både tradition og fornyelse i forhold til foreninger, der udfører frivilligt socialt arbejde. Foreningsformen bygger videre på den danske foreningstradition og fornyer den samtidig, idet der er tale om en franchiselignende model med fast koncept for organisering, kompetencer og indsatser. Indholdsmæssigt bygger Natteravnene videre på traditionen for frivilligt socialt arbejde, men der er også tale om fornyelse af måden at arbejde med tryghedsskabende og kriminalitetsforebyggende arbejde på.

Der er derfor mange aspekter af Natteravnens arbejde siden 1998, som det er relevant at evaluere med henblik på læring og udvikling. Den nye viden kan være relevant i forhold til Natteravnens egen videreudvikling efter den første 15-års periode. Natteravnens erfaringer kan desuden bidrage til andre foreninger og aktørers arbejde med innovation af frivilligt socialt, tryghedsskabende og kriminalitetsforebyggende arbejde. Endelig er der både praktiske og metodiske perspektiver i at forsøge at måle de resultater og effekter, som Natteravnene bidrager til at skabe i såvel deres lokale områder som på det regionale og landsdækkende niveau. I praksis vil det være brugbart for Natteravnene, hvis det kunne lade sig gøre at foretage valide målinger af effekterne af deres indsatser. Natteravnens indsatser er imidlertid komplekse og indgår i samspil med mange andre betydende faktorer, der kan påvirke de mål, som Natteravnene søger at påvirke. Det er derfor nødvendigt at søge løsninger på de metodiske udfordringer, der er forbundet med at måle effekter af Natteravnens indsatser. Denne evaluering er derfor også et bidrag til bestræbelsen på at udvikle velegnede metoder til at foretage valide og relevante målinger af komplekse indsatser på komplekse områder, som Natteravnene er et godt eksempel på.

Hvor den samlede evaluering kombinerer fire delundersøgelser og beskæftiger sig med alle de nævnte perspektiver, så er der i denne delundersøgelse fokus på, hvordan udvalgte foreninger arbejder som Natteravne i praksis. Der er fokus på det, man kort kan kalde 'livet i Natteravnforeningerne', med alt hvad det indebærer fra bestyrelsesarbejde, kontakt med sponsorer, rekruttering af frivillige, motivering af de frivillige til at gå ture, indlede og fastholde samarbejde med andre parter i deres område, fx SSP, private erhvervsdrivende, kommunale forvaltninger og andre foreninger.

For at få viden om 'livet i Natteravnforeningerne' er der indsamlet informationer via følgende metoder, der uddybende beskrevet i bilag 2. Efter indledende samtaler med formændene besøgte vi Natteravnforeningerne i forbindelse med, at de skulle på ture i enten deres eget eller et nærliggende område, hvor de havde tilbudt at hjælpe. Her fik vi mulighed at se og være i foreningernes lokaler, ligesom vi fik lejlighed til at gå tur med et eller flere hold af Natteravne, enten som civil eller føl iført gul jakke med bolsjer og kondomer i lommerne.

Ved besøgene gennemførte vi først interview med formanden, der i flere tilfælde hurtigt blev til gruppeinterview, idet flere af de frivillige Natteravne mødte frem i god tid, før de skulle ud at gå og naturligt faldt ind i interviewet. Under turene med Natteravnene kunne vi dels gennemføre samtaler med de to til tre frivillige, vi var sammen med i de omkring tre til fire timer, som turene ofte strakte sig over. Herudover fik vi lejlighed til at observere, hvordan børn, unge og voksne reagerede på Natteravnene. Nogle går blot forbi, andre hilser diskret, mens enkelte hilser højstemt og i nogle tilfælde går i dialog om bolsjer og kondomer, men også om hvad det er at være Natteravn. I få tilfælde bliver det også til en snak om konkrete problemer, der er brug for at få løst eller snakket om. I få situationer kunne vi observere mishagsytringer rettet mod Natteravnene. En fuld ung mand blev fx meget for-

tørnet over, at Natteravnene ikke kunne hjælpe hurtigt nok med et problem med en togbillet. To unge drenge kørte forbi på en larmende knallert og gav "de gule jakker" fuck-fingeren.

Turene gav os også direkte indtryk af dels de oplyste gader og festmiljøer og dels de mørke sidegader, gyder, skolegårde og grønne områder, hvor Natteravnene går. De mørke og grønne områder er steder, hvor unge og nogle gange børn søger hen for at mødes og måske holde en lille eller større fest. Det er også områder, hvor unge over 18 år søger hen for at få ro, snakke med en ven, "gemme sig" eller sove i deres brandert. Her fik vi bl.a. viden om, hvordan nogle af Natteravnforeningerne havde fået lommelygter sponsoreret, der kan bruges til at komme rundt i de mørke områder og se, om der er nogen, der har brug for hjælp eller omsorg.

Som supplement til disse besøg gennemførte vi telefoninterview med repræsentanter for SSP-samarbejdet i kommunerne. Formålet med disse interview, der er nærmere beskrevet i bilag 3, var at få viden om, hvordan Natteravnforeninger indgår i samarbejde eller relationer til andre parter i lokalområdet om det tryghedsskabende og kriminalpræventive arbejde, der er lokalt forankret i SSP eller lignende organiseringer i kommunerne. Interviewene gav også adgang til viden om, hvordan parterne i SSP-samarbejdet opfatter og vurderer Natteravnens indsatser og effekterne heraf.

Det sidste element i indsamlingen af informationer bestod i, at vi gennemførte fokusgruppeinterview i to Natteravnforeninger, hvori der deltog repræsentanter for unge, forældre, erhvervsdrivende – diskotek og værtshus – politi, folkeskole og kommunale SSP-medarbejdere. Ved at bringe parterne sammen fik vi dels viden om, hvordan de præsenterer sig over for hinanden, hvordan de vurderer hinanden, og ikke mindst hvordan de håndterer de svære balancer mellem frivillige og myndighederne i såvel politi som kommunale forvaltninger. En af de svære balancer er at udveksle informationer uden at overtræde regler om tavshedspligt. En anden svær balance er at undgå, at hver af parternes særlige position og opgaver bliver forvekslet af de unge og deres forældre. For Natteravnene er det fx helt afgørende, at de ikke bliver opfattet som politiets eller de kommunale myndigheders forlængede arm, men som neutrale voksne. For SSP-medarbejderne såvel fra kommuner og politi er det afgørende, at børn og forældre ikke tror, at de deler fortrolige oplysninger med Natteravnene. Fokusgruppeinterviewene er yderligere beskrevet i bilag 2.

Hvor vi i evalueringens første del inkluderede alle Natteravnforeningernes formænd i spørgeskemaundersøgelsen, så har vi i denne delundersøgelse udvalgt ti områder til at indgå i analysen. Seks ud af de ti områder har Natteravnforeninger, mens fire ikke har. Herved har vi fået mulighed for at foretage en vis form for kontrol eller sammenligning mellem områder, der ligner hinanden, men adskiller sig ved enten at have eller ikke at have en Natteravnforening. Det har vist sig, at der i tre af de fire områder uden Natteravnforeninger faktisk har været gjort forsøg på at oprette en forening, men det ikke er lykkedes at mobilisere de frivillige voksne, det kræver at besætte pladserne i bestyrelsen og organisere arbejdet med at få etableret en ny forening. Det har også vist sig, at der ikke er etableret Natteravnslignende foreninger i områderne uden Natteravne, ligesom vi ikke er stødt på frivillige foreninger, der minder om Natteravnene andre steder. Den nærmere redegørelse for den metodiske fremgangsmåde ved udvalgt af områder er præsenteret i bilag 1.

I forbindelse med udarbejdelsen af spørgeskemaet til alle formænd for landets Natteravnforeninger gennemførte vi besøg i otte Natteravnforeninger efter samme metodiske fremgangsmåde som er nævnt ovenfor med undtagelse af fokusgruppeinterview, der ikke blev gennemført nogen af. Vi har valgt at inddrage informationer fra disse besøg i de otte for-

eninger i de sammenhænge, hvor det er relevant. De otte foreninger, der indgik i evalueringens første del, blev valgt ud fra et kriterium om at opnå størst mulig variation mellem foreningerne. Vi ville nemlig så vidt muligt gerne have information om hele spektret af forskelle mellem Natteravnforeningerne.

Bidraget fra denne del af evalueringen består på den ene side af ny viden om det, vi kort sammenfatter som 'livet i foreningerne' med fokus på læring og områder, hvor der er udviklingspotentialer. På den anden side vil denne viden bidrage til fortolkningerne af resultaterne fra evalueringens kvantitative analyser. I det omfang, vi finder eller ikke finder sammenhænge mellem Natteravnforeninger og fx tryghed blandt forældre og unge eller udviklingen i kriminalitet, så vil viden om livet i Natteravnforeningerne og deres indsatser kunne bidrage til vurderingen af resultaterne.

2 Livet i Natteravnforeningerne

"Der er ingen Natteravnforeninger, der er ens".

Dette indledende udsagn fra interview med en af formændene for de medvirkende Natteravnforeninger kan umiddelbart virke lidt overraskende, idet foreningerne arbejder efter samme relativt stramme koncept for deres indsatser og model for foreningsdannelse. Hver forening arbejder efter samme koncept og foreningsmodel, der ejes og stilles til rådighed for Natteravnforeningerne af den almennyttige fond, *Fonden for Socialt Ansvar*. Fonden finansierer Natteravnens Landssekretariat, der varetager opgaver med bl.a. at støtte nye foreninger i at blive oprettet, håndterer udlån af de gule jakker, driver hjemmesiden www.natteravnene.dk, afholder årlige landskonferencer mv. Hjemmesiden formidler viden til alle interesserede og indeholder derudover private områder til hver forening, hvor de får plads og adgang til deres interne og fortrolige kommunikation mv. Landssekretariatet organiserer også et netværk af seniorkonsulenter, der udvælges blandt erfarne frivillige i foreningerne. Seniorkonsulenterne har til opgave at hjælpe andre lokale foreninger med deres aktiviteter, herunder kurser og uddannelse af nye Natteravne mv.

Udover den fælles struktur i forhold til den organisatoriske foreningsdannelse så er der også et klart defineret koncept for Natteravnens rolle og indsatser, når de går ture i det offentlige rum. Natteravne går eksempelvis ikke inden for i de unges festmiljøer. Natteravne bevæger sig udelukkende i det offentlige rum på gader, stræder, stier og grønne områder. De holder pauser i egne lokaler eller i nogle tilfælde i hotellers receptioner, hvor de får varme og sponsoreret kaffe. Konceptet, der ikke må afviges, består herudover i, at Natteravnene går ture på typisk tre-fire timer i deres områder, hvor de vurderer, at de gør størst nytte. De går i blandende hold på tre iført Natteravnens unikke gule jakker eller veste, der gør dem meget synlige over for børn og unge og andre såvel på kort som på lang afstand. Holdene skal være blandede af mænd og kvinder og gerne i forhold til alder og etnicitet. Erfaringerne viser, at blandede hold med tre Natteravne er mere tillidsskabende og konfliktløsende end andre sammensætninger og holdstørrelser. Konceptet inkluderer alle ansvarlige voksne med socialt overskud, der kan fremstå som gode rollemodeller uanset alder, køn, uddannelse, religion, politik eller etnisk baggrund (www.natteravnene.dk). Mangfoldigheden er vigtig for at kunne skabe grundlag for god kontakt med børn og unge, herunder at få en fordomsfri snak med dem om de problemer, de selv ønsker at tale om. Konceptet ligger således vægt på neutralitet og tilstedeværelse uden direkte intervention i forhold til børn, unge og voksne eller konfliktsituationer. Idégrundlaget er her, at denne position af Natteravnene i det offentlige rum vil stimulere til forebyggende ansvarlighed ved, at de hverken påtager sig politimæssige eller sociale myndighedsmæssige opgaver. Denne afgrænsning møder nogle gange kritiske bemærkninger fra enkelte voksne og forældre, som mener, at Natteravne bør gribe direkte ind, hvis de observerer noget ulovligt, eller der er slagsmål. En frivillig, der var ude at gå første gang som føl, fortalte på hjemturen, at en af hans gode venner havde set Natteravne, der ikke greb ind i et slagsmål, "så dem kunne han slet ikke se nytten af".

Det indledende citat *"Der er ingen Natteravnforeninger, der er ens"* skal således forstås på den måde, at der trods de mange fællestræk i franchisemodellen og konceptet for Natteravnens indsatser stadig er mange områder, hvor de enkelte foreninger har visse frihedsgrader og vælger deres egne måder at gøre tingene på. Livet i Natteravnforeningerne handler således på den ene side om at implementere og fastholde den grundlæggende foreningsmodel og konceptet for deres ture og øvrige indsatser. På den anden side handler livet i foreningerne om at finde lokale måder at gøre tingene på, bl.a. i forhold til rekrutte-

ring og fastholdelse af frivillige, sponsorering, sammensætning af hold, samvær og ikke mindst samarbejdet med de øvrige parter, fx politi, kommune, institutioner, erhvervsliv mv.

Det er de udvalgte Natteravnforeningers arbejde med dels at implementere og fastholde foreningsmodel og koncept, dels arbejdet med at skabe lokale løsninger og identitet i den enkelte Natteravnforening, der sættes fokus på i dette kapitel.

2.1 Fra bagagerum til egne lokaler

Alle de 14 Natteravnforeninger, vi har besøgt, har budt os inden for i lokaler, hvor de mindst har haft et aflåst skab til deres ting – gule jakker, veste, bolsjer, kondomer, pjecer, logbog, kaffemaskine, småkager etc. De fleste foreninger har desuden opholdsrum til deling med andre foreninger i kommunale bygninger, fx plejehjem, skole og kulturhus. I en enkelt forening kunne formanden fortælle, at foreningen startede med at have deres ting i bagagerum i deres biler. Det havde givet noget pionerånd, men var ikke holdbart i længden, idet Natteravnene har brug for ly og varme, idet de er ude i al slags vejr, når de går deres ture på typisk tre til fire timer afhængig af antallet af unge og andre forhold de enkelte aftener og nætter (Larsen & Olsen, 2013).

Med et par undtagelser har foreningerne lokaler, der er indrettet med tydelig identitet som Natteravne med bl.a. avisudklip af lokale omtaler, sponsorbeviser, kort over byen med afmærkede ture, plakater og materialer fra Landssekretariatet, turliste, logbog, billedcollager af foreningens frivillige og køleskab med kolde drikke plus den vigtige kaffemaskine, der altid kan levere varm kaffe både før, under og efter aften- og natteturene.

Det var et fællestræk ved mange besøg, at det indledende interview med formanden umærkeligt og naturligt ændrede sig til en fælles snak, der inkluderede de fremmødte frivillige til aftenens tur. Det gav en fornemmelse af, hvad det vil sige at mødes til en snak, inden de frivillige tager de gule jakker på og går ud i aften- og nattelivet. Det er naturligvis en særlig situation, når Natteravnene får besøg af en forsker, der stiller mange spørgsmål og på den måde giver Natteravnene opmærksomhed og mulighed for at fortælle deres historier og erfaringer. Men hovedindtrykket var, at samspillet mellem hyggelige, varme lokaler med fornødenheder og de frivillige skabte et godt grundlag for samtaler mellem dem, som de kunne bruge som en konstruktiv start, pause og afslutning på deres tur. Lokalerne gør det naturligvis ikke alene, og da de frivillige er meget forskellige, er det naturligvis en udfordring at skabe en god dialog og stemning mellem de frivillige på hvert hold.

2.2 At komme godt fra start og holde fast

Det er et hovedindtryk fra besøgene, at Natteravnforeningerne er skabt omkring en gruppe engagerede frivillige, der er kommet godt fra start med støtte fra Landssekretariatet samt goodwill og anerkendelse fra omverdenen, fx SSP, ungdomsskolen m.fl. Som antallet af etablerede Natteravnforeninger i Danmark viser, så er de blevet udbredt over hele landet i stort antal siden starten i 1998 (Larsen & Olsen, 2013). At det trods alt ikke er nogen selvfølge, at der kan etableres Natteravnforeninger, viser erfaringerne fra de fire udvalgte områder uden Natteravne.

I tre af de fire områder uden Natteravnforeninger viser det sig, at der har været gjort forsøg på at starte en forening, men uden held. At der i tre ud af fire områder uden Natterav-

ravnforeninger faktisk har været gjort forsøg på at oprette foreninger viser på den ene side, hvor udbredt, velkendt og relevant Natteravnkonceptet opleves i hele Danmark. På den anden side viser disse erfaringer med indtil videre mislykkede forsøg på at oprette foreninger, at en række forudsætninger skal være opfyldt for, at idé og initiativ til oprettelse af en Natteravnforening bliver til virkelighed.

Vi besøgte fx Nyborg i maj måned 2013, hvor der på Ungdomsskolens initiativ var indkaldt til opstartsmøde af en Natteravnforening. Den landskendte og tv-aktuelle skuespiller Peter Mygind var hyret til at holde foredrag om "social ansvarlighed" for at tiltrække interesserede frivillige til arrangementet. Der kom omkring ti interesserede. Der var flest kvinder, og aldersfordelingen var skønsmæssigt fra 20'erne til et sted i 60'erne. De fremmødte hørte dels Myginds foredrag og dels oplæg om Natteravnens historie og opbygning med Landssekretariatet, Fond osv. fra to seniorkonsulenter. I pausen kunne deltagerne tale med Natteravne, der var mødt frem for at fortælle om arbejdet, samt lederen af Ungdomsskolen og medarbejdere herfra. Borgmesteren indledte desuden aftenen og gav på den måde direkte politisk opbakning til at oprette en Natteravnforening i Nyborg.

Det er for tidligt at konkludere, at der ikke kommer en Natteravnforening i Nyborg, men arrangementet viste, at det ikke er en selvfølge og kan være op ad bakke at starte en ny forening. Set udefra kan man på den ene side overveje, om tilrettelæggelse og annoncering havde været tilstrækkelig god til at tiltrække det potentiale af frivillige Natteravne, der er i Nyborg. På den anden side er der grund til at overveje, om introduktionen af Natteravnforeningerne kunne gribes anderledes an i forhold til at motivere de fremmødte til at holde fast i ideen om at være med i opstart af en forening og gå hjem og rekruttere flere interesserede frivillige i deres forskellige netværk. Konsulenterne gav for så vidt et udmærket oplæg, men der var primært tale om struktureret envejskommunikation, der ikke tog udgangspunkt i de spørgsmål, som de fremmødte havde, og den motivation de var kommet med til mødet. De spørgsmål, der nåede at blive stillet, handlede meget om kontakten med unge og trygheden på gaden, og hvordan man skal handle i forskellige situationer som Natteravn. Problemet med aftenens tilrettelæggelse viste sig, da flere fremmødte rejste sig og sagde, at de var nødt til at gå. Det var inden de havde fået lejlighed til at stille spørgsmål og melde sig til det videre arbejde. Vel at mærke 2½ time efter at de var kommet – kl. 21.30 en onsdag aften.

Selvom det ikke er en selvfølge, at Natteravnforeninger kommer flyvende fra start, så er historien om etablering af Natteravnforeninger i Danmark mere kendetegnet af, at foreningerne er kommet godt fra start, når samspillet mellem interesserede frivillige, Landssekretariatet og lokale aktører, bl.a. kommune og politi i SSP-regi og erhvervsliv, har været godt og givet opbakning og anerkendelse til dannelse og fastholdelse af foreningen. Et af de seneste eksempler på en flyvende start for en stor Natteravnforening er Odense, hvor man efter flere tilløb pludselig havde en situation, der i februar 2012 udløste startskuddet til en stor Natteravnforening med 180 frivillige. Dette skete, efter der godt ti år tidligere havde været gjort forsøg på at oprette Natteravne i Odense, men uden held. Der opstod imidlertid en hel ny situation og et nyt momentum, da en lokalt bosat kendt og slagkraftig erhvervsmand med børn i målgruppen gik meget aktivt ind i at realisere ideen om at etablere Natteravnene i Odense. Erhvervsmanden bidrog med egen støtte og mobilisering af sit erhvervsmæssige netværk, ikke mindst inden for medier og marketing, der gennem omtaler og events i høj grad synliggjorde opstarten af foreningen. Initiativet faldt desuden sammen med, at der var kommet en ny politidirektør, som bakkede op om etableringen af Natteravnene, ligesom borgmesteren gjorde det aktivt.

Ligesom opstarten af foreningerne bygger på aktiv støtte og anerkendelse fra omverdenen, så kræver den efterfølgende drift af foreningerne, at denne støtte og anerkendelse vedligeholdes. Der er mange gode eksempler på, at de udvalgte Natteravnforeninger har kunnet fastholde den indledende opbakning til foreningen, og også gode eksempler på at den er blevet styrket gennem tiden. Der er eksempelvis værtshusholdere, som gradvis er blevet mere positive over for Natteravnene og er gået fra blank afvisning til positivt samarbejde med Natteravnene.

Der er også eksempler på, at det er meget vigtigt, at foreningernes bestyrelser og frivillige lever op til konceptet og derved fremstår som fuldt pålidelige voksne. I en af foreningerne havde medlemmer af den første bestyrelse forbrudt sig mod konceptet ved bl.a. at gå indenfor på værtshuse og drikke alkohol. Dette førte til afsættelse af bestyrelsen og eksklusion af frivillige, der ikke havde levet op til konceptet for Natteravnforeningerne. Det viste sig dog i årene efter at være et stort arbejde for den nye bestyrelse og Natteravnforeningen at få fjernet de negative indtryk, som den første bestyrelse havde skabt. Der skal arbejdes hårdt og vedvarende for at genskabe og fastholde anerkendelsen fra omverdenen og sikre efterlevelse af konceptets værdier og adfærd i foreningen. Det er således nødvendigt at være omhyggelig ved rekruttering af nye Natteravne og samtidig være i stand til at ekskludere Natteravne, der ikke vil leve op til forskrifterne. Erfaringen er, at det er en meget svær opgave, men den er nødvendig, og der er også et par af de udvalgte foreninger, der har måttet ekskludere frivillige.

2.3 At få Natteravnkonceptet til at fungere i praksis

Natteravnforeningerne har hver deres egen bestyrelse, som driver foreningen på grundlag af et sæt standardvedtægter, der er udformet af Landssekretariatet og vedtaget af Fonden for Socialt Ansvar. Evalueringen har ikke beskæftiget sig med de formelle og juridiske aspekter af foreningerne, men haft fokus på formændenes og de frivilliges erfaringer med at få foreningen til at fungere i deres lokale sammenhænge. Bestyrelserne har på den ene side en opgave med at varetage en række faste praktiske funktioner og på den anden side en række varierende opgaver med at understøtte identitet, motivation og kultur i foreningen. Herudover spiller de frivilliges bidrag til foreningens funktioner en helt afgørende rolle for, hvordan den enkelte Natteravnforening kommer til at fungere i praksis. Derfor har vi også sat fokus på, hvordan de frivillige Natteravne fortæller om deres baggrund og motivation for at være aktive.

2.3.1 Praktiske opgaver

Bestyrelsen og ofte formanden er omdrejningspunkt for at få løst de praktiske opgaver, der er forudsætningen for, at der kommer Natteravne ud at gå ture i området. Interviewene med formændene i de 14 udvalgte Natteravnforeninger viser, at alle formændene brænder for sagen, men også at de er i risiko for at brænde ud, hvis ikke den øvrige bestyrelse tager aktivt del i arbejdet, eller formanden lader bestyrelsen få mulighed for at gøre det via uddelegering af opgaver. En af formændene fortæller, at der er meget arbejde, og tilføjer: *"Man tænker på Natteravnarbejdet hver anden dag. Der er brug for at tage ansvar for mange ting, fx den praktiske turplanlægning og snak med Ravne og prøve at få nye Ravne til. Det kræver personlig kontakt og motivation"*.

Det er tydeligt, at formændenes arbejde med at finde løsninger på de praktiske opgaver dels bygger på et stort engagement, dels nødvendigheden af at der skal være en formand

for foreningen. Det kan illustreres med udpluk fra referater af interview med formændene om deres rolle og motivation for at gå ind i arbejdet.

Hun var træt af hærværk og pigebander og følte, der måtte gøres noget, og faldt over Natteravnkonceptet som en mulig løsning.

Han har ikke selv børn, men vil gerne være med til at skabe gode rammer for de unge, herunder et trygt fest- og natteliv. Han havde selv haft en god og tryk ungdom og ville gerne give denne mulighed videre til næste generation unge.

Formandens engagement ligger særligt i udsigten til at Ravnene kan gøre noget for de udsatte unge, der har sociale problemer, men de er ikke rigtig kommet i kontakt med dem endnu. Dertil er de ikke kommet endnu, og han overvejer derfor også, hvordan de undgår alene at have funktionen med at dele bolsjer og kondomer ud.

Hun var motiveret på grund af, at hendes yngste barn var teenager og på vej til at tage del i fest- og nattelivet, og så fandt hun det naturligt og sjovt at deltage i Natteravnernes arbejde.

Formanden har altid syntes, at Natteravnene var en god idé, og han ville gerne være med, hvis der blev startet en forening i området. Han ville gerne være frivillig og gå ture, men han havde ikke behov for at tage lederskab, idet han er leder i sit daglige arbejde og gerne vil noget andet i sin fritid. Da foreningen for knap tre år siden blev oprettet, meldte han sig derfor som frivillig. Det viste sig imidlertid, at første fase i foreningens liv blev præget af, at der var en ledelse og frivillige, der ikke helt kunne holde sig inden for Natteravnkonceptet, hvorfor der blev behov for en ny ledelse og præcisering af konceptet i forhold til de frivilliges roller og forpligtigelser. Det var i forbindelse med denne nye start af foreningen, at han påtog sig hvervet som formand.

Han har været formand i to år og medlem i ca. fire år, og baggrunden for både at starte og blive formand var, at den tidligere formand, der var kørt træt, lokkede ham til at tage tøjren.

For nogle år siden var den daværende formand ved at opgive foreningen, idet tilslutningen dalede, og han ikke havde energi til at gøre en ny indsats. Derfor tog hun og kassereren over, idet de mente, at der var brug for at få fornyet liv i foreningen. De ønskede struktur og tog ansvar.

Han har altid deltaget i organisatorisk frivilligt arbejde og finder det både interessant og nemt at tage sig af formandsposten, hvorfor han bød sig til, da der var brug for en ny formand.

Han blev formand for halvanden måned siden, da den tidligere formand trak sig på grund af for meget arbejde. Han blev valgt til formand ved en ekstraordinær generalforsamling, hvor de alle sammen pludselig pegede på ham, og så sagde han ja tak. Han understregede samtidig, at han ikke ville stå for alt, men ville inddrage andre i løsning af opgaverne. Det er også vigtigt for de frivilliges engagement og lysten til at fortsætte arbejdet i foreningen, vurderer formanden.

Flere af de nuværende formænd fortæller, at de tidligere formænd havde gjort en kæmpe indsats for foreningen, men med tiden var brændt ud og måtte slippe tøjlerne. Det har fået nogen af de nuværende formænd til at gøre det meget klart for bestyrelsen, at de ikke ser

sig selv som ansvarlige for at løse alle opgaver. De ser sig mere som ansvarlige for at uddelegere opgaverne, der i hovedtræk handler om at afholde bestyrelsesmøder, sikre foreningens økonomi, løse opgaver i forhold til lokaler, udstyr, forplejning, logbøger, rekruttering af nye frivillige, planlægning af ture, gennemføre uddannelse, indgå i samarbejde og dialog med andre aktører i området, fx SSP, virksomheder og andre foreninger samt skabe trivsel og attraktiv kultur og identitet i foreningerne.

Økonomi

En del af de udvalgte foreninger har fået etableret sig med en god økonomi gennem kommunale tilskud og/eller sponsorater fra private virksomheder, logger, fonde mv. Andre foreninger har det mere svært med at få dækket foreningernes omkostninger til bolsjer, kondomer, forplejning etc. i løbet af året. Afhængig af aktivitetsniveau anslår formændene, at foreningerne har udgifter på mellem 5.000 til 15.000 kr. årligt, der skal dækkes ind via tilskud og/eller støtte fra sponsorer. I forhold til dette arbejde er det indtrykket, at foreningernes udgangspunkt for at søge støtte i kommunerne og henvende sig til sponsorer er meget forskellige. I nogle foreninger er der formænd eller frivillige, som synes, det er sjovt og både har kompetencer og erfaringer med skriftlig og mundtlig kommunikation om støtte til foreningen. I andre foreninger er der mere tale om en sur nødvendighed og en opgave, man ikke har erfaringer med at varetage. Denne forskellighed i forhold til foreningernes arbejde med økonomien illustreres med følgende udpluk fra referater af interview med formændene om deres og bestyrelsens arbejde med at få økonomien til at hænge sammen.

Brugsen gik fra starten ind og støttede, og andre sponsorater kom også i stand til indkøb af bolsjer, kondomer og småting. Der er ikke mange sponsorer at opsøge, men de lokale erhvervsdrivende er flinke til at støtte.

De finder sponsorer blandt de lokale handlende, banker og foreninger, der dels giver pengebeløb, dels giver rabatter til Ravnene på deres varer.

Landssekretariatet siger "søg lokale sponsorer", men – "jeg er ikke typen der tigger" – og det er svært, men vi har fået støtte fra fx Lions til Mygind og fra ALFonden til bolsjer og kondomer. Den nye næstformand går nu på kursus i fundraising og vil tage sig af sagen.

Trods gode sponsorer kan man ikke økonomisk holde til at dele så mange bolsjer og kondomer ud, som man har gjort i starten.

De har få, mindre sponsorer til indkøb af bolsjer og en særlig vigtig sponsor, der betaler huslejen for foreningens kælderlokaler, som de deler med en anden social forening.

Foreningen har et rigtigt godt samarbejde med erhvervslivet og sponsorer, som de kun ulejlighede, når de manglede noget specifikt (fx kagemand til deres jubilæum i december eller førstehjælpskursus til efteråret). De får som regel støtte fra kommunen hvert år.

Foreningen har det svært økonomisk, idet der ikke er mange sponsorer at henvende sig til. I starten betalte natteravnene af egen lomme. De får § 18-støtte af kommunen, som de søger midler fra hvert halve år, idet der er en anden Natteravnforening i kommunen, så det har de aftalt. De får lidt støtte fra lokale forretninger, men der er svært at få økonomien til at hænge sammen.

Foreningen har gode sponsorer (fx fonde, banker og menighedsråd) og ingen problemer med at finansiere aktiviteterne. Faktisk har sponsorer henvendt sig med tilbud om støtte på tidspunktet, hvor man havde penge nok og derfor takkede nej i første omgang med den

bemærkning, at man eventuelt kunne vende tilbage, hvis foreningen fik behov for støtte. Foreningen køber bolsjer i Tyskland for at spare penge. Kommunen bidrager med gratis kondomer.

Turplanlægning

Opgaven med at sammensætte blandede hold med tre Natteravne til de ture, man gerne vil gå i foreningen, er en vigtig og tidskrævende opgave. Den løses på forskellige måder, men i de fleste foreninger har man udpeget en Natteravn til at varetage opgaven, og vedkommende betegnes ofte som turplanlægger.

En del af de udvalgte foreninger, særligt de lidt større, benytter sig af et digitalt system til internetbaseret turplanlægning. Her kan de frivillige selv angive, hvornår de kan gå, og turplanlæggeren kan sende beskeder til de frivillige. Det gør det lettere for turplanlæggeren at sætte hold og kommunikere med dem, men der er dog stadig brug for at foretage personlig opfølgning for at få holdene sammensat og ud at gå. Der er også en del af foreningerne, hvor turplanlæggeren bruger mail, telefon og i nogle tilfælde breve i arbejdet med at sætte hold og koordinere eventuelle ændringer undervejs. Fordelen ved denne mere arbejdskrævende model er, at turplanlæggeren får talt med mange af de frivillige og lærer dem at kende. Turplanlæggerens kendskab til de frivillige kan have betydning for sammensætningen af hold, der dels opfylder kriterierne for at være blandede med hensyn til køn og alder, og dels sættes sammen så de fungerer godt socialt, hvilket nogle af de frivillige efterspørger. Dette arbejde er imidlertid ret omfattende, ikke mindst i de større foreninger. Mange af formændene og turplanlæggerne ser derfor frem til, at de kan begynde at bruge programmet på internettet, henholdsvis www.ravnetur.dk og www.turplaner.dk. Her er der også mulighed for, at de frivillige selv kan bytte ture indbyrdes, hvis der er behov for det, hvilket kan aflaste turplanlæggerne.

En af formændene fortalte om udviklingen i foreningens turplanlægning:

Bestyrelsen har uddelegeret arbejdet med hjemmesiden og turplanlægningen, der er på vej over i 'Ravnetur'. Arbejdet bliver nu varetaget af to turplanlæggere. Det tidligere system blev for uoverskueligt med mange mails, som man ikke kunne gennemskue de løbende ændringer i, og Ravnene blev trætte af de mange uigennemskuelige mails. Formanden og de øvrige Ravne ser frem til, at turplanlægning og kommunikationen kan foregå via hjemmesiden.

De fleste ture planlægges i god tid i forvejen. Formændene og de frivillige lægger dog også vægt på, at de kan reagere hurtigt, hvis der er behov for det. Hvis de hører, at der sker noget i området, eller der er nogen, der ringer og spørger, om de ikke kan komme på gaden i forbindelse med en fest, så gør de det gerne, så vidt det er muligt at sammensætte hold i en fart. Der er også frivillige, som nævner, at de kan få lyst til at gå en ekstra tur og gør det, hvis der kan dannes et hold.

I forhold til planlægningen af, hvor holdene skal gå deres ture, så har man i en del foreninger fremstillet geografiske kort med optegnede ruter. De viser, hvordan man har diskuteret og overvejet, hvor det er mest relevant at gå. I praksis lader man det i høj grad være op til det enkelte hold at finde deres ruter inden for området. De orienterer sig i forhold til, hvor der er fester og mange unge, og hvor der er områder, som de unge vil søge hen til, hvis de har problemer, fx mørke gyder, porte, legepladser, skure og grønne områder. Med til områderne, hvor Natteravnene i nogen foreninger bevæger sig, hører også transportmidler, fx S-toge og busser, som de unge bruger for at komme til og fra fest i nærliggende områder.

Herudover udvider Natteravnene deres områder og tilrettelægger gerne deres ture i forhold til særlige fester for unge, byfester, Blå Mandag osv., og de overvejer også gerne at gå i områder, hvor fx ældre gerne vil have, at de kommer. Ud over en relativ klar geografisk afgrænsning og opbyggede traditioner for, hvor Natteravnene går i deres områder, så sker der en løbende tilpasning. Denne tilpasning finder sted gennem dialog, dels inden for det enkelte holds frivillige, og dels mellem aktører i omverdenen og Natteravnforeningen, fx kommunale medarbejdere eller politi i SSP, der kan udtrykke ønske om, at Natteravnforeningen får hold til gå ture i fx et område med ungdomsboliger. Enkelte formænd fortæller, at de overvejer, om de skal styre turene lidt mere, så Natteravnene bliver synlige og går ture i eksempelvis udvalgte boligområder.

Samarbejde og relationer til andre aktører i området

Natteravnene er foreninger for neutrale frivillige voksne, hvilket giver udfordringer i forhold til at indgå i samarbejde med politi og kommunale myndigheder. Man skal således undgå at blive forvekslet med disse myndigheder og samtidig skabe gode relationer, hvor man kan have dialog om observationer, problemer og indsatser, idet parterne gerne vil supplere og støtte hinandens arbejde. Natteravnene inviterer SSP med til de årlige generalforsamlinger og andre møder i løbet af året, ligesom Natteravnene bliver inviteret med til møder i SSP-regi. Fra interview med alle parter står det klart, at man er positive over for at have en god dialog, men træder varsomt i forhold til ikke at gøre samarbejdet for tæt. Man skal dels leve op til myndighedernes tavshedspligt, dels sikre at Natteravnene ikke mister deres troværdighed og tillid fra de unge som neutrale voksne.

En formand fortalte, at han har en dialog med politiet om, hvor bagatelgrænsen går for at indberette ulovligheder, fx salg af små mængder hash. Her vurderer formanden, at der er en bagatelgrænse, mens politiet argumenterer for nul tolerance.

Den samme formand vurderer, at det gode kendskab og netværk mellem Natteravne og andre aktører, fx foreninger og skoler, er med til at skabe forudsætninger for at skabe tryghed og reducere hærværk, idet man lige kan ringe til hinanden, hvis man har set et smadret vindue, en åben dør eller andet, som man med fordel kan gøre noget ved med det samme. Det kan man gøre i sit eget tætte nærområde, hvor man kender de andre aktører.

Foreningerne har opbygget erfaringer med relationer og dialog med politi og SSP-medarbejderne i kommunerne. Erfaringerne er mest tydelige i forhold til politiet, som mange foreninger har haft jævnlig dialog med, dels gennem den lokale betjent og dels gennem aftale om at ringe til politiet, når Natteravnene starter og slutter deres ture. Denne praksis er dog under afvikling flere steder, idet politiet har færre lokale betjente og ikke finder det tilstrækkeligt relevant at få information om, hvornår Natteravnene går ture. Der er dog steder, hvor politiet gerne vil vide, når Natteravnene går ture.

I forhold til at fastholde relationer og kontakter mellem Natteravne og parterne i SSP-samarbejdet så udtrykker parterne stor velvilje, men der ser ud til at være en udfordring i at omsætte denne velvilje til praksis. Det samme gør sig gældende i forhold til de kommunale lokalråd, hvor man tilrettelægger lokale kriminalpræventive indsatser. Et fokusgruppeinterview med deltagelse af parterne viste dette forhold, idet der var gode viljer, men i praksis manglede konkrete kontakter og dialog, hvilket parterne aftalte at gøre noget ved efter interviewet. Den kommunale SPP-konsulent ville gerne have Natteravnene med ud til ungdomsuddannelserne, og en SSP-skolelærer ville gerne invitere Natteravnene til oplæg for eleverne i overbygningsklasserne. Endelig ville den lokale værthusholder gerne i dialog med Natteravnene og hjælpe dem med mødelokaler, hvis de fik brug for det.

Natteravnene har forskellige forudsætninger for at tage initiativer til kontakter med myndigheder, lokale virksomheder, skoler, ældreforeninger etc. I nogle foreninger er det således forbundet med hårdt arbejde at skabe og udvikle dialogen med andre relevante aktører i området, mens andre foreninger har medlemmer, for hvem det er relativt let at tage sig af sådanne opgaver. Der er også stor forskel på, hvordan aktører forholder sig til Natteravnene og deres initiativer til at tage og fastholde kontakt og dialog. En formand fortæller fx, at det tidligere var en meget engageret SSP-medarbejder, som tog initiativer og deltog aktivt i Natteravnforeningens bestyrelse. Det gør den nye SSP-medarbejder imidlertid ikke, og Natteravnforeningen har derfor flere gange taget kontakt og holdt møder for at få dialogen op at stå, men det er ikke lykkedes.

At det også kan gå den anden vej i samarbejdet mellem Natteravnene og SSP viser en anden beretning fra referat af interview med en formand.

Efter den første fase af foreningens historie var SSP ikke så positive over for samarbejde, men kontakten er ved at blive bygget op igen, og det var således på anbefaling fra SSP, at formanden kom i pressen (TV2) i forbindelse med en 17-årig ung mand druknede i Odense havn. I dette indslag fortæller formanden, med gul jakke på, at Natteravnene har erfaringer med forældre, der ikke vil hente deres unge, når de er i knibe på grund af fx alkohol. Nogle forældre har en holdning, der kan udtrykkes som: "Når de er store nok til at gå i byen og drikke sig fulde, så må de også være store nok til at komme hjem". Formanden går i rette med denne indstilling og formidler en norm, der foreskriver, at man som forældre bør stille op og hente sine børn og eventuelt deres venner, hvis de er kommet i knibe. Diskussionen, om de burde have undgået denne knibe, kan og bør man så tage dagen efter, siger formanden i indslaget. Dette standpunkt bakkes kraftigt op af en frivillig under vores besøg. Han giver udtryk for, at han da aldrig kunne sige nej til at hente de unge, når de er i knibe, heller ikke når de har opført sig tåbeligt.

En vigtig og umiddelbart lettere tilgængelig samarbejdspartner er andre Natteravnforeninger. Dette samarbejde understøttes dels af Landssekretariatets landsdækkende aktiviteter såsom den årlige landskonference, seniorkonsulenter og gennem aktiviteter i regionale netværk. Flere formænd og frivillige lægger stor vægt på den inspiration, de får gennem mødet med andre Natteravne og ved at gå afvekslende ture i andre områder.

Det er også vigtigt at nævne Natteravnens netværk til andre forældre i lokalområdet, som på forskellig vis kan indgå i dialog og samspil med Natteravnene. Det fik vi et eksempel, på da en Natteravn tilkaldte en af sine naboer til at komme og låse for toiletterne, der var blevet efterladt ulåste, på byens private folkeskole. Klokken var knap 24, da formanden ringede til sin nabo, der havde en nøgle. Naboen kom fem minutter efter og låste dørene. Hermed fik de nedsat risikoen for hærværk på skolens toiletter denne aften og nat.

2.3.2 Identitet, motivation og kultur

Ved siden af de praktiske opgaver, der er forbundet med at etablere og drive en Natteravnforening, er der også vigtige opgaver forbundet med at skabe en identitet, motivation og kultur, der både kan støtte den enkelte og hele gruppen af Natteravne i foreningen. Dette er vigtigt både for at skabe sammenhæng indadtil i foreningen og for at fremstå på den ønskede måde udadtil i forhold til omverdenen.

Foreningsmodellen og konceptet for Natteravnens indsats bidrager i høj grad til både identitet, motivation og kultur i foreningerne såvel indadtil som udadtil. At det forholder sig sådan, mærker man hurtigt, når man kommer på besøg, lytter til formænd og frivillige, går

med på tur som føl i gul jakke og møder børn, unge, voksne, politi, SSP-medarbejdere, dørmænd mv. på gaderne. Man får identitet som meget synlig repræsentant for ideen og formålet med Natteravnene. Herudover oplever man et tilhørsforhold til gruppen, man går i, og mærker samtidig, hvordan man får legitim adgang til at være til stede i de unges festmiljøer uden at skulle forsvare hverken sin rolle, alder og motiver. En del af de unge oplever således Natteravnene som pålidelige og tillidsfulde rollemodeller, man kan falde om halsen og give en krammer.

En erfaren Natteravn fortalte følgende om betydningen af de gule jakker:

Jakkerne har stor betydning i relation til både de unge individuelt og grupper af unge. Formanden gav et eksempel på, at der med mellemrum opbygges spændinger mellem tilfældige grupper af unge, hvor Ravnene med jakken bliver anerkendt og accepteret af de unge og ved deres blotte tilstedeværelse kan dæmpe eller opløse opbyggende spændinger. Med jakken på bliver Ravnene en tillidsvækkende og troværdig voksen, de unge kan henvende sig til med spørgsmål og kram – "jeg har aldrig fået så mange kram, før jeg begyndte at gå med jakken", fortalte formanden.

En Natteravn fortalte, at hendes barnebarn synes det er sejt, at bedstemor er Natteravn, og bedstemor synes det er dejligt at få så mange kram af de unge.

Vi oplevede også identitetsgivende og motiverende anerkendelse fra voksne på turene. En Natteravn fortalte, at de havde mødt en sygeplejerske, der havde stoppet dem og rost dem i ti minutter for deres indsats som Natteravne. Det er naturligvis ikke alle, der stopper op og roser Natteravnene, men en Natteravn fortalte, at der kun sjældent kommer enkelte negative ytringer fra de unge såsom "hvad laver I her - fis af!". Det er heller ikke altid, at Natteravnens tilstedeværelse opleves som helt selvfølgelig og forståelig af forbipasserende. En frivillig fortæller, at hun godt kan føle sig lidt malplaceret i den gule jakke, når hun som Natteravn deltager i arrangementer i dagtimerne, hvor folk har brug for en forklaring på Natteravnens tilstedeværelse. Vi oplevede en lignende situation i forbindelse med Blå Mandag, hvor en kvinde bekymret spurgte, om der var grund til at passe særligt på. Her skulle baggrund og formål med Natteravnens tilstedeværelse lige forklares, så den tryghedsskabende foranstaltning ikke blev opfattet som et tegn på, at der var grund til at føle sig utryg.

Selvom Natteravnskonceptet i væsentlig grad bidrager til foreningernes identitet, motivation og kultur, er der stadig en del udfordringer for de lokale foreninger i forhold til at skabe den lokale variation af disse grundlæggende elementer for livet i foreningerne. Det er disse variationer, der ligger bag kapitlets indledende citat, hvor en frivillig Natteravn siger: "Der er ikke nogen Natteravnforeninger, der er ens".

Det er ikke evalueringens formål at gå tættere ind i arbejdet med disse lokale variationer, men afslutte dette kapitel med at sætte fokus på rekruttering og fastholdelse af frivillige Natteravne. Arbejdet med at rekruttere og fastholde frivillige må, til en vis grad, antages at hænge sammen opbygningen af identitet, motivation og kultur i de lokale foreninger.

2.3.3 Rekruttering og fastholdelse af frivillige

Der er rekrutteret mange Natteravne i løbet af de seneste 15 år, og det viser sig, at det stadig er muligt at rekruttere og fastholde frivillige i foreningerne. Den nystartede forening i Odense demonstrerede i foråret 2012, at en professionelt drevet informationskampagne kunne få 180 frivillige til at melde sig som Natteravne i Odense, hvor tidligere forsøg ikke

var lykkedes. I Nyborg havde man imidlertid mindre succes med forsøg på at starte en ny forening, idet kun ti interesserede mødte frem til det første møde. Ud fra besøgene i de udvalgte foreninger er det tydeligt, at udfordringen med at rekruttere nye medlemmer er påtrængende og en opgave, der hele tiden skal arbejdes med i Natteravnforeningerne.

Formændene fortæller, at de stadig får meget positive tilbagemeldinger på Natteravnskonceptet og deres indsatser som frivillige Natteravne. Fra denne generelle positive indstilling og til at melde sig som Natteravn er der imidlertid et stykke vej. De generelle erfaringer, som vi fik formidlet fra de udvalgte foreninger, peger på, at personlig kontakt er afgørende for, om interesserede frivillige melder sig til en prøvetur og et besøg i foreningen. Generelle opmærksomhedskampagner og synliggørelse i lokalaviser og pjecer formidler nyttig viden om Natteravnene, men det er den personlige kontakt ved byfester, markedsdage, oplæg på skoler mv., der gør den afgørende forskel i forhold til, om interesserede tager skridtet og melder sig som aktiv Natteravn.

En formand anførte følgende på spørgeskemaet til alle formænd: *"Det gælder bare om at vise sig så ofte som muligt. Tror at den bedste måde er mund til mund – her og nu. Men tror også, at de nye frivillige i forvejen har tænkt og overvejet et stykke tid. Man får ikke frivillige ved et tilfældigt input hos den frivillige".*

Der kan også være andre veje at nå frem til interesserede frivillige, hvilket en anden formand nævnte i sin besvarelse af spørgeskemaet: *"Vi har udviklet en stilekonkurrence for 8. klasserne. Dette har betydet større bevågenhed fra skolerne, hvorfor vi i år er inviteret til langt flere forældremøder end tidligere. Det har givet mange nye frivillige. Desuden er det vigtigt så ofte som muligt at være synlig i lokalavisen".*

Natteravnforeningerne har et tilbud til interesserede om, at de kan komme og gå en prøvetur med et hold Natteravne, hvor de kan finde ud af, om det er noget for dem. Når det lykkes, vil de interesserede kunne mærke og opleve, at det er trygt og inspirerende at gå som Natteravn. Men det er altså ikke så let at få overtalt interesserede til at tage i mod dette tilbud om en prøvetur. Flere formænd har med et suk konstateret: *"Vi har prøvet alt".*

Der findes næppe nogen let vej til at løse denne udfordring med hensyn til rekruttering af nye frivillige, men ud fra besøg og interview er der en række motiverende faktorer for at gå som frivillig Natteravn, der særligt fremhæves både blandt formænd og frivillige. Der er tale om, at Natteravnene oplever: 1) det er helt trygt at gå som frivillig natteravn, 2) tryghed gennem kendskab til de unge, der opfører sig bedre, end rygtet siger, 3) kendskab og venskab med andre frivillige, 4) anerkendelse fra omverdenen, 5) legitim deltagelse i de unges festmiljøer, 6) glæden ved at gøre noget aktivt for trygheden i området, og 7) motion og frisk luft.

Et eksempel på, hvordan disse motiverende faktorer konkret kan opleves, fik vi af en Natteravn, der fortalte, at han gerne vil gøre noget for andre, her for de unge, og det er meget konkret det, man gør som Natteravn: *"På med jakken, bolsjer og kondomer i lommerne og så ud og være på gaden og snakke med de unge. Det er dejligt at være inde på banen og påvirke tingene direkte".*

Ud over at det generelt er en udfordring at rekruttere og fastholde Natteravne som aktive frivillige, så er det også en udfordring at få den ønskede variation i Natteravnenes baggrund, fx med hensyn til etnicitet. En af formændene kunne eksempelvis godt tænke sig at rekruttere flere frivillige med anden etnisk baggrund end dansk, hvilket indtil videre ikke er lykkedes. I den forbindelse håber han på, at projekt Bydelsmødre, der også er et initiativ

fra Fonden for Socialt Ansvar, vil smitte af på Natteravnene, så der kommer flere med anden etnisk baggrund end dansk ind i foreningerne. Han håber på en bredere etnisk repræsentation, ligesom han håber, at man også kan tiltrække voksne, der ikke tidligere har været aktive i frivilligt arbejde.

Foreningernes arbejde med rekruttering af frivillige handler både om at motivere nye frivillige til at tage del i arbejdet som Natteravn samt at fastholde og forny motivationen blandt de aktive frivillige og den gruppe af frivillige, der stadig er med i foreningen, men er holdt op med at gå ture. Fra besøgene og samtalerne i foreningerne er erfaringerne, at omkring halvdelen er aktive, og den anden halvdel ikke bidrager med det forventede antal ture (to-fire) pr. år. Her er udfordringen for foreningerne at realisere og fastholde de nævnte motiverende faktorer for den enkelte Natteravn.

Formændene har bl.a. givet følgende tilbagemeldinger på spørgsmålet om, hvilke gode erfaringer de har med at fastholde og motivere frivillige til at gå ture.

"Give lidt elastik til at gå færre ture, men ikke slippe helt. At invitere på kaffe i klubben og snakke om vores indsats og motivation herfor".

"Hvis der er mulighed og et lokale til rådighed, så lav nogle faste månedlige Ravnemøder, hvor man mødes til socialt samvær og derved får ekstra gejst og motivation til at tilmelde sig gåture".

"Hvis man sørger for, at kvaliteten af de frivillige er vigtigere end kvantiteten af frivillige i foreningen, behøves der ingen særlig motivation. Dog er det vigtigt, at der er faste procedurer for planlægningen af turene, så den enkelte frivillige føler, at der er styr på tingene. Hvis foreningen ellers er aktiv og har taget godt i mod nye frivillige, vil de frivillige også gerne gå ture".

"Være god til at aktivere og anerkende de frivillige og deres indsats. Inddrage de frivillige i opgaver, så de føler, at de er med til at gøre en forskel. Bruge alle de forskellige kompetencer de frivillige har til forskellige opgaver".

"De frivillige nævner selv det gode sammenhold indbyrdes samt den fantastiske gode modtagelse de får fra de unge".

"Information fx nyhedsbreve syv-otte gange årligt, mails hvis der mangler nogle på turplanen og telefonisk opfølgning til inaktive".

"For at holde motivationen i hævd hos de frivillige er det vigtigt, at man som formand løbende holder sine frivillige opdateret på, hvad der sker i foreningen. Det er vigtigt at skabe følelsen af at være med i noget, og at man er vigtig for foreningen".

"Et årligt socialt arrangement samt løbende uddannelse (eksempelvis førstehjælp og konflikthåndtering) er medvirkende til at gøre frivilligheden interessant".

"Ved ikke, hvad vi gør specielt for det, men vi hygger os, når vi er ude i nattelivet med det publikum, der er i byen. Som vi siger: Vi er en stor familie i Natteravnforeningen".

Formændene lægger vægt på at etablere gode sociale relationer i foreningen og tilbyde sociale arrangementer for at fastholde og motivere Natteravnene. Det er dog ikke altid let at finde frem til, hvilke typer af sociale arrangementer der kan få medlemmerne til at komme, og en del formænd peger på, at inddragelse i foreningens organisatoriske aktivite-

ter kan bidrage til at skabe motivation for at gå ture blandt en del af medlemmerne. Det fremhæves dog med særlig styrke, at tilbagemeldingerne fra de unge på turene er motiverende for Natteravnene. Oplevelserne med at kunne hjælpe de unge i konkrete situationer er også meget vigtige, både konkret for de involverede Natteravne og efterfølgende gennem de gode historier, der fortælles og skaber identitet og glæde ved at kunne gøre en forskel for de unge.

3 Med Natteravnene på tur

På baggrund af ture med Natteravne i de 14 udvalgte områder, der fremgår af bilag 2, har vi fået konkret indblik i væsentlige ligheder og forskelle, der knytter sig til at gå ture i hold af tre Natteravne. Ligheder og forskelle knytter sig på den ene side til, om turene ligger om eftermiddagen, i de tidlige og sene aftentimer eller nattetimerne; på den anden side om turene finder sted i mindre, større eller store byer med eller uden festmiljøer i form af diskoteker og værtshuse, eller der er tale om boligområder i form fx villakvarterer eller almene boligbyggerier, der for nogens vedkommende er eller har været karakteriseret som ghettoområder med integrations- og kriminalitetsproblemer.

Lighederne ved turene er bl.a., at man naturligvis starter med at møde de andre Natteravne, man skal gå med og får en snak forud for turen. Der er naturligvis forskelle på holdene, alt efter hvilke mennesker der skal gå sammen, med hver deres baggrund og motivation for at være Natteravn. Nogle er stille og indadvendte, mens andre er meget talende og udadvendte. Nogle har mange års erfaringer med at gå som Natteravn, mens andre lige er begyndt. Nogle kender de unge via egne børn eller fra sports- og spejderklubber mv. Der kan være frivillige, som kender hinanden, og andre gør ikke, hvilket også er med til at afgøre, hvordan de tre Natteravne umiddelbart fungerer sammen.

Logbogen udgør et fælles holdepunkt for alle ture. I Logbogen skal det noteres, hvornår holdet gik, hvem holdet bestod af, og det skal kort beskrives, hvad der konkret skete på den pågældende tur, hvor mange mennesker, der var på gaden, og hvordan stemningen generelt var. Udover at hvert hold skal foretage denne dokumentation af deres egen tur med holdlederen som særlig ansvarlig, bliver logbogen også brugt til lige at læse, hvad de forrige hold noterede. Herudover udveksles der forventninger til dagens, aftenens eller nattens tur samt informationer om eventuelle begivenheder, fester og andet, der kan have betydning for turen og de ruter, man vælger at gå.

Det er fælles for alle ture, at de frivillige på holdene skal gå i en gul Natteravnjakke, der så vidt muligt passer dem i størrelse. Nogle Natteravne synes, at jakkerne er for store og ville gerne gå i varianter af jakkerne, fx med lokale reklamer for sponsorer, men det tillader konceptet og Landssekretariatet ikke. Når de frivillige har fundet de jakker, de vil gå i, så er det tid til at fylde lommerne med bolsjer og kondomer, der bruges som såkaldte ice-breakers i kontakten med børn, unge og ind imellem voksne og samarbejdspartnere fra SSP og andre, de møder på turene.

Der kan være variationer mellem foreningerne og perioder i forhold til disse ice-breakers, idet foreningerne nogle gange vælger at have balloner og andre ting med i lommerne. Der findes også mere eksotiske eksempler. Vi har fx mødt unge, der tydeligt kan huske, at de for omkring ti år siden mødte Natteravne, der delte sandwich ud sidst på natten. De kunne ikke lige huske, hvor det var, men at det var Natteravne, de havde mødt og fået sandwich af, stod uden for enhver tvivl og var et klart minde.

Det er også et fællestræk ved turene, at hvert hold af Natteravne gør foreningens tilstedeværelse konkret og synlig. Et hold Natteravne kan ikke undgå at blive set på både kort og lang afstand i det område, de befinder sig i. Det er naturligvis forskellige oplevelser og udfordringer, man får som Natteravn afhængig af det sted og det tidspunkt, man går, men oplevelsen og virkningen af at være synlig repræsentant for konceptet i en gruppe på tre voksne er grundlæggende. Den rolle skal man derfor kunne lide eller håndtere, hvis man skal gå som Natteravn. At gå i grupper på tre og have en formel status som synlig Natter-

ravn giver dog også plads til at gemme sin eventuelle personlige generthed, idet man er synlig som rollemodel i en gruppe og ikke som individuel person. På denne måde giver konceptet en ramme, hvor også frivillige, der ikke personligt bryder sig så meget om at være synlige i gadebilledet, faktisk kan være det. At gå i hold på tre og repræsentere konceptet giver en legitim placering i det offentlige rum og sender samtidig et fællesskabsorienteret budskab om tryghed og omsorg, der giver anerkendelse retur til holdet og den enkelte Natteravn.

Der hvor man oplever væsentlige forskelle mellem de forskellige hold, er i deres indbyrdes interaktion og i forhold til deres kommunikation med børn, unge, voksne og andre i det offentlige rum, fx politi, SSP-gademedarbejdere, forretningsdrivende, dørmænd etc. Disse forskelle har betydning for, hvem og hvor mange de enkelte hold har kontakt og samtaler med i løbet af deres tur. Kontakterne har naturligvis også betydning for børn, unge og voksnes konkrete erfaringer og forståelse af Natteravnene, idet en del samtaler handler om, hvad Natteravnene er, hvad de står for, og så det ofte hørte spørgsmål til de frivillige: *"Får I penge for det?"*

Hvor samtaler med børn, unge og voksne formidler budskabet om tilgængelighed og tilbud om opmærksomhed og omsorg fra natteravnens side, så er det en udfordring at finde den rigtige form og det rigtige omfang af kontakter med andre parter i det offentlige rum, fx politi og SSP-medarbejdere. Udfordringen består i ikke at blive set som en part, der kan knyttes til hverken politiet eller de kommunale myndigheder. Denne balance opleves også forskelligt af Natteravnene. Det kommer til udtryk, når de frivillige besøger hinanden og ser henholdsvis hvor tæt og tydelige kommunikationen med politiet er for nogle hold, mens andre hold holder sig på afstand af synlige kontakter med politifolk og SSPs udgående medarbejdere.

Man skal ikke gå længe sammen med Natteravnene, før man mærker dilemmaer i forhold til, hvem man får lyst til at tale med på turen, fordi man synes, det fx kunne være interessant at vide, hvad politiet eller SSP-medarbejderne arbejder med, eller at vide hvad de unge mennesker på stationsbænken er på vej til. Der er hele tiden et arbejde at gøre med at afstemme kontaktformerne efter Natteravnkonceptets grundpræmis om neutralitet og tilgængelighed. Denne afstemning finder sted under hensyn til holdets sammensætning, der giver forskellige præmisser og muligheder for at have tæt og direkte kommunikation med de unge samtidig, med at man opretholder neutraliteten. Et eksempel herpå fik vi på en tur med et Natteravnhold, hvor den ene af de frivillige havde en søn i målgruppen af unge. Flere af de unge kendte hende derfor udmærket. De unge opsøgte os straks, da de så, at hun var med ude at gå Natteravn den aften. Det gav anledning til en frisk og humoristisk samtale, der samtidig kom ind på fester og forbrug af alkohol. Den tredje Natteravn kommenterede efterfølgende, at det var en stor tilfredsstillelse for hende at være en del af den type af kontakter med de unge, som hun aldrig selv ville have mulighed for at etablere. Hun kunne dog deltage, når hun var på hold med andre Natteravne, der kan etablere den type af kontakter med de unge.

Der er stor forskel på, hvor mange Natteravnene møder på deres ture, og variationen går fra de meget intense festmiljøer i bymidten eller ved særlige fester til helt stille ture, hvor man møder få børn, unge og voksne.

I de intense festmiljøer er der samlet mange unge, og stemningen er høj og påvirket af de unges forbrug af alkohol. Her falder nogle af de berusede unge Natteravnene om halsen, siger tak for deres indsats og fortæller gerne en historie. Det er også her, at mange unge henvender sig for at få kondomer. Nogen af dem vil da også gerne have et bolsje. Det er

også i disse miljøer, at der synligt er unge, der har drukket for meget og har brug for hjælp, der i mange tilfælde gives af kammerater. Her gør Natteravnene sig synlige og observerer, om der eventuelt er brug for deres hjælp også. Det er der ikke altid, og så er det bare "thumbs up" til hinanden. I andre tilfælde er der brug for Natteravnene fx en aften uden for et værtshus, hvor der havde været fri bar, og flere havde fået alt for meget at drikke, og to var bevidstløst berusede. I det ene tilfælde var hjælp til at få kontakt til forældrene nok til at løse problemet, om end efter en del diskussion med en meget fuld veninde, der ikke ønskede forældre indblandet, men heller ikke var i stand til at hjælpe sin veninde. I det andet tilfælde viste det sig, at der var brug for at tilkalde en ambulance. Ved siden af disse hjælpeaktioner fandt der en del samtaler sted med andre unge, der tog del i festen og gerne ville snakke med Natteravne.

Ind imellem oplever Natteravnene, at der forekommer konflikter og er optræk til slagsmål i disse intense festmiljøer, men det var ikke noget, vi stødte ind i ved vores besøg. Besøget gav derfor mere det indtryk, som mange Natteravne også formidler, at de unge er gode til at hjælpe hinanden og i øvrigt er meget søde og rare at omgås, også når musikken spiller, og de er påvirket af alkohol.

Natteravnen bevæger sig også ud i periferien af de intense festmiljøer og naturligvis i områder, hvor der slet ikke er festmiljøer. Her går de for at skabe tryghed og eventuelt møde unge, der er kommet i vanskeligheder og er trukket væk for at få fred. Flere hold havde lommelygter med til at gå på uoplyste stier og i grønne anlæg uden belysning. Vi stødte på en del unge i disse områder, men ikke nogen der havde brug for hjælp. Natteravnene kunne dog fortælle, at de med mellemrum mødte unge, der var triste, blevet berusede og havde lagt sig til at sove, hvilket jo kan være fatalt om vinteren.

De følgende afsnit er sekvenser fra vores referater og beskrivelser af ture med Natteravne i de 14 udvalgte foreninger. De giver både indtryk af kontakter med børn unge og voksne.

Natteravnene er opsøgende over for to unge, der sidder og venter på at blive hentet. En pige læner sig op ad et træ, men ved kontakt er hun ikke så fuld, som hun først virkede.

På turen mødte vi fire unge, der var sanseløst berusede, men fælles for dem var, at de var i gode hænder hos kammerater, så Natteravnene og de unge blot kunne give hinanden 'thumbs up' som udtryk for, at der var styr på tingene, og der var hjælp ved hånden eller hjælp på vej.

Det viste sig dog hurtigt, at der var mere gang i byen end forventet, og det andet hold mødte tidligt på deres tur en pige, der var helt fra koncepterne og talte usammenhængende 'sort'. En af Natteravnene havde undersøgt pigens øjne og set, at hun var påvirket af andet end alkohol, hvorfor de hurtigt tilkaldte en ambulance. Pigen havde fået fortalt, eller også var det veninderne omkring hende, at nogen havde puttet noget i hendes glas, og hun derfor var blevet så dårlig. Denne fortælling fik vi, da mit hold lidt senere mødte det andet hold. Historien om, at nogen havde puttet noget i pigens glas, blev taget for pålydende og bragt videre i efterfølgende samtaler med de unge og politiet, der var til stede i gaden med op til tre biler på et tidspunkt, samt i samtaler med to gadeplansmedarbejdere der også var på gaden.

På vej til pause kl. 01.30 gik vi tilbage mod Frivillighedshuset og tog lige en tur mere gennem diskoteksgaden. Her var der stadig gang i den og mange unge udenfor i det gode vejr. Omkring ti meter fra dørmændene til Crazy Daisy lå en stor ung mand helt slap og på ryggen på trappesatsen ind til en forretning. Hans hoved lænede sig op ad døren i en 90 graders

vinkel, og hans krop var helt slap. Der var unge omkring ham, men ingen, der handlede, og det viste sig, at der ikke var nogen, der kendte ham særlig godt. Ravnene stoppede og prøvede at få kontakt med ham og undersøgte hans øjne for at se, om der var andet end alkohol indblandet i hans kritiske tilstand. Der kom to unge sygeplejersker af anden etnisk herkomst end dansk forbi, og de tilbød straks deres hjælp. De fandt frem til, at han havde meget lav puls og blev enige med Ravnene om, at der var brug for en ambulance. Holdlederen ringede efter ambulancen og blev overrasket over, at han blev screenet, som alle andre – han troede at Ravnene kom hurtigere igennem. Sygeplejersken formidlere sine observationer, og ambulancen ankom fem-ti minutter senere, og den unge mand kom godt af sted til sygehuset sammen med en kammerat, der gennem processen var blevet hentet ud fra festen og involveret i løsningen af problemet.

Denne aften havde de dialog med omkring ti unge, men de at havde flere kontakter. De unge henvendte sig selv for at få bolsjer og kondomer. Natteravnene var meget afventende i deres tilgang til de unge. Som så ofte før er der enkelte unge, som synger Rasmus Seebach sangen "Natteravn" som indgang til kontakten til Ravnene.

På rundturen i bebyggelsen, der tidligere havde været skyderier i, mødte vi en gruppe voksne kvinder og unge knægte, som Natteravnene udvekslede hilsner med. Vi mødte også tre drenge på otte-ti år, der var ude ved 22-tiden og løb rundt med en fodbold. De opsøgte os, og vi spillede lidt bold, og de fik bolsjer. En af drengene kendte til Natteravnene, mens de to andre ikke gjorde og spurgte til, hvad vi var for nogen. De spillede lidt op og var seje ved at bede om kondomer og flere bolsjer. Kondomer fik de ikke, men et bolsje mere med bemærkningen om, at de skulle huske at smide papiret i skraldespanden eller putte det i lommen og ellers have en god aften. De gjorde, som Natteravnene sagde. Flere af de unge, vi senere mødte på vores tur, sagde uopfordret, at de nok skulle putte papiret i lommen, når de fik et bolsje!

Der var mange unge med toget, og en del hoppede af ved stationen, hvor der var mange samlet i området omkring diskoteket. Vi mødte mange grupper, hvor den første var unge på 16-17 år, der var på vej væk, fordi de ikke måtte komme ind på diskoteket, hvor der "vist var noget mandestrip". Der var fire unge, to drenge og to piger, der var meget snak-saglige og gerne ville høre lidt mere om Natteravnene og have både bolsjer og kondomer. En af pigerne syntes, at det var sejt at gå Natteravn, og hun var overrasket over, at voksne ville gå frivilligt rundt om aftenen og natten uden at få løn for det.

Der var ikke mange kontakter mellem Natteravnene og de unge på den første del af turen, hvilket dog ændrede sig på den sidste del mellem kl. 1 og 2, hvor en del unge henvendte sig for at få bolsjer og kondomer. Der var vist en enkelt af de unge, der skulle hjælpes tidligt hjem på grund af for meget alkohol, men det klarede de unge selv med hjælp fra festvagterne. Turen med Natteravnene sluttede lidt over 2, og det havde alt i alt været en fredelig kølig regnvejsaften, hvor Natteravnene blev set i de unges festmiljø, men ikke havde mange kontakter.

Holdet delte mange bolsjer og balloner ud til børn, unge og voksne på deres vej, hvilket gav anledning til korte ordvekslinger, men ikke lange.

Vi blev også kontaktet af voksne, der dels ville snakke i deres beruselse, dels spurgte hvorfor vi var ude at gå en mandag eftermiddag? En midaldrende dame spurgte på en måde, hvor man kunne fornemme, at hun gerne ville vide, om der var fare på færde, siden der var behov for Natteravne på gaden. Vi talte med en far, der kom fra en af de omkringliggende byer og var til Blå Mandag for at følges med sine piger. Han fortalte om sin opfattel-

se af festmiljøet i byen og særligt et enkelt værtshus, hvor der efter sigende var fri adgang til euforiserende stoffer, der ligger fremme på bardisken. Dette billede kunne Natteravnene ikke bekræfte, tværtimod, men det lod ikke til at påvirke den bekymrende far i særlig grad.

Formanden fortalte under turen, at forældre ofte spørger, om det ikke er farligt at gå Natteravn? Han svarer altid med den virkelige historie om, at han og foreningens øvrige Natteravne aldrig har oplevet farlige episoder. Han fortæller desuden, at man altid kun bevæger sig rundt i områder, hvor alle tre Natteravne på et hold føler sig trygge. Hertil kan man fortælle forældre om alle de mange positive bemærkninger og tilkendegivelser, man får fra de unge, når man går Natteravn.

Disse eksempler og sekvenser fra ture med Natteravne illustrerer variationen af forskellige ture, som Natteravne går i deres forskellige områder. Der er stor forskel på antallet af kontakter, og hvem Natteravnene har kontakter med. Der er også stor forskel på, hvor mange situationer og opgaver Natteravnene bliver inddraget i og skal bidrage til i form af hjælp eller "blot" samtaler og kontakt. Det fælles er, at Natteravnene er sammen i hold på tre, der arbejder efter det kendte koncept, der får holdene til at hænge sammen indadtil og fungere udadtil under de forskellige forhold, som hvert hold møder, når de går tur.

4 Hvilke forskelle gør Natteravnene for børn, unge og forældre?

Ved besøg, interview og ture med Natteravne i de 14 udvalgte områder med Natteravne har vi spurgt til, hvilke forskelle Natteravnene oplever, at de gør for børn, unge, forældre, dem selv og andre, fx ældre og forretningsdrivende i deres områder. Disse forskelle giver sig udtryk i forhold til tryghed, omsorg, konflikter og mildere former for kriminalitet, herunder salg af euforiserende stoffer, primært hash. Vi har dels spurgt til Natteravnenes generelle vurderinger og dels til eksempler, der så vidt muligt understøttede disse.

Det er oplagt at have en metodisk reservation i forhold til gyldigheden af de svar, man får, når man spørger Natteravnene om, hvilke forskelle de gør for deres målgrupper. Det kan naturligvis tænkes, at de vil have en tendens til at fortælle nogle rigtig gode historier, hvor de kommer til at skabe et skønmaleri af effekterne af deres indsatser. I forhold til denne skepsis er det imidlertid vores erfaring, at Natteravnene er meget ydmyge i forhold til at tilskrive sig selv æren for at have løst problemer. Når Natteravnene peger på problemer, der er forsvundet i foreningens levetid, så siger de ofte, at der også er mange andre forhold, der kan have spillet ind og været en væsentlig eller afgørende årsag til, at problemerne er blevet løst. Natteravnene udtrykker på den ene side en klar vurdering af, at de bidrager til at gøre en forskel for deres målgruppe. På den anden side er de meget tilbageholdende med at tage hele æren for de forandringer, der sker i form af fx øget omsorg og tryghed og faldende kriminalitet og konfliktniveau i deres område. Natteravnene anerkender, at der er mange andre faktorer og aktører, der bidrager til at gøre en positiv forskel i deres respektive områder. De er dog ikke mere ydmyge, end det er Natteravnenes klare vurdering, at de bidrager til at skabe mere tryghed og i et vist omfang reducerer såvel hærværk som personrettet kriminalitet i deres områder.

Natteravnene i flere områder betoner samtidig vigtigheden i at fastholde det, man har opnået ved at etablere en Natteravnforening eventuelt i kombination med andre parter indsatser, selvom der ikke er aktuelle synlige problemer. Det betyder, at der fx er foreninger, hvor det er relativt sjældent, at de unge har brug for direkte hjælp fra Natteravnene, men foreningens tilstedeværelse og indsatser bliver værdsat af de unge og deres forældre. Formænd og frivillige i flere af foreningerne er således enige om, at der ikke er særlige aktuelle problemer, men holder fast i, at det gør en forskel, at Natteravnene har været i byen og fortsat gør en forskel i forhold til at fastholde en god situation.

De følgende afsnit formidler formændene og Natteravnenes vurderinger af de forskelle, de gør for børn, unge og voksne i deres respektive områder.

4.1 Konflikter og kriminalitet

Mange Natteravne oplever, at deres tilstedeværelse i fest- og nattelivet generelt dæmper konflikter og optræk til konflikter. Det oplever de, når de er i nærheden, går forbi eller går i dialog med tilskuerne til konfliktoptrappende situationer.

Nogen gange når rygten om, at Natteravnene er på vej, frem før Natteravnene selv, som en Natteravn fortalte: *"Det rygtes hurtigt, når vi er på gaden. Vi kan fornemme, at tilbøjelighederne til hærværk og aggressiv adfærd forsvinder, når vi er synlige i området".*

Motivationen for at oprette foreningen var og er at komme ud at gå og gøre noget ved rygtet som byen med masser af ballade. Landbetjenten, der var med til at starte Natteravnene i området, har set i statistikkerne, at kriminaliteten faldt, og det er hans vurdering, at der er et sammenfald med, at Natteravnene kom og blev synlige og tilstedeværende i bylivet.

Forsamlingshuset er åbent for alle, hvorfor der kan opstå ballade i forbindelse med fester, fx når unge fra andre områder kommer. Her bidrager Natteravnene til at sænke konfliktniveauet.

4.2 Børn

En mindre andel af Natteravnforeningerne kommer i kontakt med børn, idet de går ture i boligområder i aften timerne, hvor der er børn på gader, stræder, legepladser og grønne områder. Når Natteravnene møder børnene fx i Ishøj, Tingbjerg og Greve, så har vi fået demonstreret, at der er plads til lidt leg, snak og uddeling af bolsjer, mens det stadig er lyst. Det samme gør sig gældende, når Natteravnen deltager i byfester og lignende i dagtimerne. Herigennem bliver kendskabet til Natteravnene udbredt, ligesom Natteravnene i nogle tilfælde bliver opmærksomme på børn, hvor der er grund til bekymring og kontakt til de sociale myndigheder.

Natteravne fortæller, at de med forskellig hyppighed møder børn, der bevæger sig rundt i aften og nattelivet. De kan ikke tage del i de unges festmiljøer og søger derfor deres opholdssteder ved skure, i skolegårde og grønne områder. I forhold til disse børn giver Natteravnene voksenkontakt, der kan bestå i omsorg og hjælp.

Der er ikke mange problemer i dag, men man kan stadig bidrage til at skabe tryghed for ældre og give konkret omsorg for børn og unge, der er i problematiske situationer, fx børn der forsømmes på grund af forældre med et misbrug, og unge der har vanskeligheder.

4.3 Unge

Det er særligt de berusede unge, der sætter sig til at sove i kulden, som Natteravnene er bekymrede for og fremhæver historier om. Det er eksempler på unge, de har hjulpet i forbindelse med, at de var faldet i søvn i snevejre eller gik på togskinnerne. Det er dem, de fx giver en taxabon hjem, og det sker måske et par gange om året.

Natteravnene fremhæver ret hyppigt, at deres tilstedeværelse kan få slagsbrødre til at dæmpe sig og forlade situationer, hvor der ellers var højspændt konfliktniveau. En Natteravn fortalte historien om en slagsbror, der dæmpede sig ned, da Natteravnene kom ind i området. Han opgav sit slagmål og gik væk og smadrede godt nok nogle cykler på sin vej, men det var at foretrække i situationen.

En formand pointerer, at det er vigtigt, at Natteravnene er på gaden, og det må man stole på, selvom man måske ikke støder på mange unge og problemer med turene. Han underbygger det med de sammenhænge, han kan se i politiets statistikker på hjemmesiden www.politiet.dk. Under interviewet overvejer han, om skal skrive til sine Natteravne og fortælle lidt mere om, hvorfor han mener, at de gør en forskel i forhold til tryghed, hærverk og blødere former for kriminalitet i deres område, selvom de måske ikke umiddelbart kan se det.

En Natteravn fortæller, at han har været med til en episode, hvor der var optræk til slagsmål mellem to unge – hvor der stod en kreds rundt om dem af tilskuere – som Natteravnene gik i dialog med. Det fjernede opmærksomheden fra de potentielle slagbrødre, og konflikten trappede ned i stedet for op. Han fremhævede det som et eksempel på at gøre noget uden at gribe ind, og det var tilfredsstillende at være på gaden, især de dage, hvor man følte, at man gjorde en forskel. Han var kommet med i Ravnene på opfordring af sin datter, efter de flyttede til byen, og hvor hun oplevede optrapning til konflikt og slagsmål – som døde ud, da Natteravnene kom og viste sig.

En erfaren Natteravn fortalte, at hun for nogen tid siden havde reageret på en piges råb om hjælp i forbindelse med, at to unge mænd var i slagsmål. Natteravnene var gået hen til dem og sagt med fast stemme: *"Nu holder I op, skammer I jer ikke?"*, hvilket havde fået de to kamphaner til at indstillet slagsmålet og gå i hver sin retning på kommando fra Natteravnene.

Mange Natteravne vurderer, at de bidrager til at skabe mere tryghed og reducere såvel hærværk som personrettet kriminalitet i deres område.

Men de taler stadig rigtig meget om stoffer – både i interview og på turen. Og de kigger stadig "gamle" steder, hvor der tidligere blev handlet (baggård overfor Crazy Daisy), og ind imellem er der også biler, som de holder øje med – hvor der er mistanke om salg af stoffer. Holder sig normalt på afstand, men kan godt finde på at gå hen til fx bilen og spørge, om der er noget, de kan hjælpe med.

Natteravne vurderer, at de kan bidrage til at dæmpe de unges forbrug af alkohol og brug af euforiserende stoffer, hvilket de ofte observerer salget af. *"Sælgerne flytter sig, når vi kommer"*. Deres tilstedeværelse – vi går forbi – kan også få en af de lokale kiosker til at stoppe salget af alkohol uden for åbningstiderne. I forhold til brug af euforiserende stoffer oplever formanden, at Natteravnene gør en forskel ved at bakke de unge op, der ikke har så stor lyst til at bruge dem. Deres tilstedeværelse kan bryde de unges gruppepres i forhold til at skulle tage stofferne for at være sej. Men stoppe udbuddet af stoffer kan de naturligvis ikke.

Vi var der for: 'Pigen der kom forbi den aggressive dreng'.

Vi var der for: 'Pigerne i kiosken, der blev provokeret af unge drenge ved lukketid'.

Natteravnen vurderer også, at de kan 'opdrage lidt', så de lærer at tale ordentligt, fx når de unge spørger til bolsjer og kondomer. Her fortæller flere Natteravne, at de godt kan gøre brug af lidt rå humor i stil med: *"Du kan prøve at gå hjem at spørge din mor og far, om du kan få noget på den måde, du spørger"*, eller *"Det eneste, du kan få her, er et par flade, alt andet må bede du spørge pænt om"*.

En Natteravn fortæller, at de kan påvirke niveauet af hærværk ved at anerkende og snakke med de unge om, at de fx lige skal rydde op efter sig. Natteravnen giver et eksempel med en gruppe, der har samlet sig om grill, musik og øl på skolens område. Her kan man bryde et konfliktopbyggende mønster ved at gå til drengene på en anerkendende måde, hvilket Natteravnen illustrerer i denne korte fortællesekvens: *"Hej drenge, hvis vi kommer tilbage om en halv time, er der så pølser klar? – Det skal vi nok sørge for! – Og så sørger I lige for at rydde op efter jer, ikke? – Thumbs up, det skal vi nok!"*.

Hvilken betydning har Natteravnene? De skaber tryghed, og hvis der sker noget voldsomt, eller der er nogen, der bløder, så griber de ind. Politiet kører rundt, men Natteravnene går rundt. De ser noget andet på den måde; de er en anden slags øjne i natten.

4.4 Forældre

De tre Natteravne på holdet synes både de gør en forskel i forhold til deres egen tryghed, samt byens unge og forældres tryghed i forhold til fest- og nattelivet, primært om fredagen og ved de årlige begivenheder: J-dag, Open By Night, UngdomsCamp og Byfesten. I år har de planer om at deltage med et hold Natteravne i motionsløbet, som afholdes i forbindelse med byfesten.

Da gadelygterne blev slukket i byen, var Natteravnene meget populære, idet de mørke gader blevet oplevet som meget utrygge af både unge og forældre, fortalte formanden, der selv var utryk ved mørket. Der rejste sig stor kritik i lokalsamfundet, og Natteravnene begyndte at gå ture om aftenen, indtil der igen kom lys i lygterne.

En Natteravn fortalte, at det var hendes vurdering, at forældrene, der sidder hjemme, er mere trygge i bevidstheden om, at Natteravnene er til stede på gaden og kan hjælpe deres unge, hvis de kommer i knibe. *"Det hører vi fra forældre"*.

En formand vurderer på baggrund af tilbagemeldinger fra forældre, at Natteravnene bidrager mest til trygheden blandt de forældre, der er bange for at sende de unge i byen. Det er enhver mors skræk, at deres datter skal gå alene hjem. Der hjælper Natteravnene på trygheden. Natteravnenes tilstedeværelse påvirker måske ikke så meget de unge, mener han.

4.5 Andre

Etnisk er der kun én Ravn med anden etnisk baggrund end dansk. Han er afrikaner, og jeg gik på tur med ham. Han skulle efter den første tur have sagt: *"Det er første gang, at jeg har gået i nattelivet uden at få racistiske tilråb"*.

Der er flere eksempler på skoler og boligforeninger i områder med ældre beboere, som ringer og gerne vil have Natteravnene til at gå forbi. Det gør de gerne og har i flere tilfælde oplevet, at problemerne er ophørt. De er dog tilbageholdende med at tage æren for resultaterne, idet det jo er svært at sige, hvad der lige er årsagen til, at problemerne holder op.

En af formændene var meget forsigtig med at vurdere de direkte effekter i forhold til ovennævnte, men var mere direkte i forhold til Natteravnenes bidrag til integration af etniske grupper og generel tryghed i boligområdet for bl.a. ældre mennesker.

5 Samarbejde med SSP

Dette kapitel belyser samarbejdet mellem SSP og Natteravnene samt SSP-medarbejdernes vurdering af Natteravnenes rolle og indsats i forhold til det tryghedsskabende og forebyggende arbejde. Kapitlet bygger i hovedsagen på telefoninterview med SSP-medarbejdere i de ti case- og kontrolområder. Herudover er der gennemført et fokusgruppeinterview i et af områderne med Natteravne, hvori deltog repræsentanter for SSP, forældre, unge og Natteravne. Endelig er der gennemført en afsøgning af relevante dokumenter via SSP-samrådets og kommunernes hjemmesider. Fremgangsmåden er yderligere belyst i bilag 3.

5.1 Samarbejdsformer

Samarbejdet mellem Natteravne og SSP-medarbejdere er mange steder karakteriseret ved at være sporadisk og uformelt. SSP-medarbejderne i Bramming, Sorø, Karup, Randers og Nykøbing Falster beretter om, at der ikke direkte er noget samarbejde med Natteravnene. SSP-medarbejderne har ikke jævnlig kontakt med Natteravnene, og nogle af dem ved heller ikke, hvor meget eller hvor lidt Natteravnene går ture i området.

Nogle af SSP-medarbejderne fortæller, at de samarbejder med Natteravnene ved særlige begivenheder i byen. I Randers har SSP og Natteravne de sidste par år samarbejdet ved skolernes sidste skoledag og afholdelsen af Open by Night, der finder sted to gange årligt. De har koordineret indsatsen og planlagt, hvilke ruter der er relevante at gå. Ifølge SSP-medarbejderen i Karup samarbejder Natteravnene her med Viborg Handelsstandsforening, når der afholdes Open by Night i Viborg. I Bramming er der også samarbejde mellem SSP og Natteravne, når der afholdes *Fun Fredag*, som er et alkoholfrit aktivitetstilbud til unge fra 6.-9. klasse. Ifølge SSP-medarbejderen i Bramming har Natteravnenes tilstedeværelse ved *Fun Fredag* til formål at give de unge kendskab til Natteravnene, så de også senere er opmærksomme på, hvem de er, og hvad de står for.

Ud over samarbejdet ved særlige lejligheder er der eksempler på, at relationen mellem SSP og Natteravne er karakteriseret ved, at Natteravnene bruger SSP-medarbejderne som videnspersoner og trækker på deres erfaring med de unge. Således nævner SSP-medarbejdere i Nykøbing Falster, Greve, Randers, Karup og Bramming, at de bliver inviteret med til Natteravnenes generalforsamling eller bliver inviteret til at holde oplæg for Natteravnene ved deres rekrutteringsmøder. I Karup arrangerer SSP selv små kurser, som de kalder "Drugwise", hvor blandt andre Natteravnene inviteres til foredrag om de forskellige narkotikaformer, og hvordan de påvirker de unge. Flere SSP-medarbejdere påpeger vigtigheden af, at Natteravnene har viden om rusmidler, og hvordan de skal gebærde sig i natlivet i forhold til de unge; både så de kan være stærkere i mødet med de unge og for at de kan beskytte sig selv og undgå farlige situationer. Erfaringsudvekslingen forekommer overvejende at gå i retning fra SSP-medarbejderne til Natteravnene. Eksempelvis nævner en af SSP-medarbejderne i Karup, at de aldrig rigtig trækker på Natteravnenes oplevelser i natlivet. Når SSP inviterer Natteravnene med til forældremøder eller lignende, så er det for at hjælpe Natteravnene med at rekruttere medlemmer, og ikke så meget for at Natteravnene kan bidrage med deres viden. Dette er også holdningen fra en SSP-medarbejder i Bramming. I Randers er SSP-medarbejderen desuden tilbageholdende med at invitere Natteravnene med til forældremøder på skolerne, selvom Natteravnene har ytret ønske om dette. Det skyldes, at SSP-medarbejderen ikke ønsker at afholde et hvervemøde, hvor forældrene måske vil sidde og føle sig presset til at melde sig ind i Natteravnforeningen.

SSP-medarbejderne synes at være delte i deres holdninger til, hvorvidt Natteravnene kan bidrage positivt ved at oplyse om deres arbejde med unge i nattelivet. Nogle mener, at Natteravnene kan give et mere realistisk billede af nattelivet, mens andre mener, at Natteravnene ikke har den faglighed, der skal til for at kunne berette om de unge, og hvad der foregår i nattelivet. Flere af SSP-medarbejderne har ikke indtrykket af, at Natteravnene er i dialog med andre forældre om deres oplevelser i nattelivet.

Under afholdelsen af fokusgruppeinterviewet i Sorø blev spørgsmålet om samarbejde mellem Natteravne og SSP drøftet. Mødet mellem de to parter gav anledning til en refleksion og dialog omkring samarbejdsmuligheder, og både repræsentanter for SSP og Natteravne var opsatte på at øge det fremtidige samarbejde. Dette særligt i forhold til at invitere Natteravnene med ud og holde foredrag på ungdomsuddannelser eller til forældremøder.

Også andre SSP-medarbejdere nævner, at de kunne ønske sig et tættere samarbejde med Natteravnene. Især i Nykøbing Falster, hvor der tidligere har været et tættere samarbejde, er SSP-medarbejderne optaget af at få genoptaget kontakten med Natteravnene. De mener, at Natteravnenes generelle observationer kan bidrage til at forstå en del af den samlede udvikling i området og eventuelle nye tendenser blandt de unge. En SSP-medarbejder fra Nykøbing Falster foreslår, at Natteravnene skriver lidt om deres ture til SSP, så det kunne skabe et bedre grundlag for at vurdere, hvordan de hver især bedst udnytter deres ressourcer.

Andre SSP-medarbejdere nævner også, at der tidligere har været et tættere samarbejde mellem SSP og Natteravne. Især i Natteravnenes opstartsperiode i de forskellige områder, som flere steder er hjulpet på vej af SSP. Samarbejdet kan være gledet ud, efterhånden som Natteravnene er blevet mere veletableret og ikke har brug for SSPs "assistance". Det kan også være sket på grund af et formandsskifte, eller som i Randers hvor SSP og Natteravnene tidligere havde et tæt samarbejde med omkring bande-problemer, men samarbejdet ophørte, da bande-problemerne forsvandt.

I forhold til ovenstående karakteristik af samarbejdet mellem SSP og Natteravne skiller Greve-området sig ud ved at have et hyppigere og mere formaliseret samarbejde med Natteravnene. Greve har i stedet for et SSP-samarbejde bygget deres kriminalpræventive arbejde op omkring en Kriminalitetsforebyggende Indsats (KFI). Indsatsen består bl.a. af et Gadeteam, der har tæt kontakt og ugentlig dialog med Natteravnene i området. Natteravnene og Gadeteamet har en aftale om, at Natteravnene ringer og informerer Gadeteamet om, hvornår de går på gaden, og hvilke ruter de har planlagt. Hvis Natteravnene oplever noget bekymrende, giver de straks Gadeteamet besked, eller de drøfter det dagen efter. En af Gadeteammedarbejderne deltager i Natteravnenes bestyrelsesmøder tre-fire gange om året, hvor de drøfter tendenser og forskellige erfaringer. Gadeteamet kan foreslå de tidspunkter og ruter, de finder relevante for Natteravnene, mens Natteravnene kan oplyse Gadeteamet om deres oplevelser. Derudover er Natteravnene repræsenteret i Greves lokalråd, hvor de i fællesskab med andre lokale samarbejdspartnere som kommune, politi, boligselskaber og handelsstandsforeninger skal bidrage med forslag til kriminalitetsforebyggende indsatser.

I en kortlægning af kommunernes forebyggelsesindsats over for stofmisbrug bliver Natteravnene nævnt af flere kommuner som en samarbejdspartner, der kan bidrage med informationer om, hvor der eventuelt er brug for indsatser. I alt ti ud af 84 kommuner nævner Natteravnene som samarbejdspartner i arbejdet med forebyggelsesindsatser og aktiviteter over for stofmisbrug i festmiljøet (S. F. Jakobsen & K. S. Johansen, 2013).

5.2 SSP-medarbejdernes syn på Natteravnenes rolle

Flere af SSP-medarbejderne betoner henholdsvis SSP-medarbejdernes og Natteravnenes forskellige roller. De pointerer, at SSP og Natteravn som udgangspunkt har fokus på to forskellige målgrupper af unge. SSP-samarbejdet er rettet mod risikoung, der er i farezonen for at komme ud i en kriminel løbebane, hvor Natteravnene orienterer sig generelt mod alle unge i nattelivet. SSP-medarbejdernes socialfaglige viden og erfaring gør, at de kan få øje på og tage sig af unge, der mistrives eller har en bekymrende adfærd. Det er ifølge en SSP-medarbejder fra Greve heller ikke Natteravnenes rolle at lave relationsarbejde. De er almindelige frivillige med en voksenrolle i nattelivet. Flere af SSP-medarbejderne nævner også, at Natteravn og SSP ser og oplever forskellige ting i forhold til de unge. Natteravnene kommer i andre dele af byen end SSP, og de kan være mere vidende om, hvad der sker om natten, hvor SSP typisk arbejder om dagen. Det kan også have betydning, at Natteravnene bevæger sig til fods, hvor de har en tættere kontakt med de unge end eksempelvis politiet, der patruljerer i bil. Natteravnene i Greve holder meget til ved S-togsstationen og kører nogle gange med i toget. Det giver dem mulighed for at observere de unge i situationer, som SSP og politiet ikke ser. SSP og Natteravnenes forskellige roller og oplevelser er også baggrunden for, at KFI-lederen i Greve vurderer, at det er vigtigt med et tæt samarbejde og vidensdeling mellem de to parter.

En politimand fra SSP-samarbejdet i Sorø peger på, at Natteravnenes rolle bevirker, at politiet, der patruljerer om aftenen/natten, kan koncentrere sig mere om problemområder og hardcore situationer. De skal ikke i samme grad bruge tid på at tage sig af unge, der er blevet for fulde og har brug for hjælp til at finde hjem. En politimand fra SSP-samarbejdet i Karup mener også, at Natteravnene er et godt supplement til politiet. Politiets og Natteravnenes forskellige uniformer henvender sig til forskellige unge. En SSP-medarbejder i Sorø pointerer, at både den gule vest og den blå skjorte skaber synlighed, men for den hårde kerne af unge, der laver ballade, betyder den gule vest ikke så meget andet end potentielle vidner. Her er det kun den blå uniform, der virkelig tæller. For andre unge derimod kan den gule vest prikke til de unges samvittighed og signalere tryk.

Flere af SSP-medarbejderne er optaget af vigtigheden af, at Natteravnene formår at balancere mellem at være omsorgspersoner og kontrollanter. Det er vigtigt, at Natteravnene bevarer deres gode forhold til de unge, og de må ikke blive opfattet som politiets allierede. En politimand fra SSP-samarbejdet i Randers påpeger, at politiet og Natteravn skal passe på med at tale for meget og for åbenlyst sammen, hvis de møder hinanden i nattelivet. Natteravnene skal balancere mellem at være på de unges side og forholde sig neutrale og samtidig gribe ind eller underrette politiet, hvis der sker noget alvorligt, uden at miste de unges tillid. Flere SSP-medarbejdere vurderer, at Natteravnene formår at balancere fint mellem de forskellige roller, men at de til stadighed må være opmærksomme på deres egen fremtræden.

5.3 SSP-medarbejdernes vurdering af Natteravnenes indsats

Blandt SSP-medarbejderne er der forskelligrettede holdninger til effekten af Natteravnenes indsats, og hvor de gør mest nytte. Nogle af SSP-medarbejderne fremhæver, at Natteravnene kan gøre mest nytte i de større byer omkring festmiljøerne, hvor mange unge kan have brug for hjælp, hvis de er blevet for fulde eller er forladt af deres kammerater. Andre SSP-medarbejderne mener, at Natteravnene er mest betydningsfulde i de små lokalsamfund, hvor de kender de unge og kan skabe tryk. Argumentet for sidstnævnte er, at

Natteravnene bør have fokus på de yngre og de lokale ungdomsfester. Jo ældre de unge bliver, jo mere ligeglade bliver de med Natteravnene, og derfor har Natteravnenes tilstedeværelse ikke så stor betydning omkring diskotekerne i de større byer, hvor aldersgennemsnittet er højere. Dette gør sig eksempelvis gældende i Aarhus, hvor synspunktet fra SSP er, at Natteravnene skal være mere lokalt forankret i de mindre oplandsbyer, og ikke holde til i Aarhus Midtby i weekenderne. Kun ved begivenheder som Blå Mandag eller Århus Festuge er Natteravnene relevante i midtbyen. Denne holdning er sig dog ikke gældende i København, hvor der både eksisterer Natteravnsforeninger på Nørrebro og i Indre by.

Nogle af SSP-medarbejderne mener, at Natteravnene gør en forskel i det, at de unge ved, der er Natteravne til stede. I Greve nævner en SSP-medarbejder, at Natteravnene kender mange af de unge og deres forældre, hvilket betyder, at nogle af de unge kan være bange for en "sladre"-effekt. Altså at det kommer videre til deres forældre, hvis de har en upassende adfærd. Derudover nævner nogle af SSP-medarbejderne, at Natteravnenes tilstedeværelse kan dæmpe konflikter og give de unge generel tryghed. Andre SSP-medarbejdere mener, at Natteravnene har størst betydning der, hvor de er fysisk til stede. Flere af SSP-medarbejderne har fornemmelse af, at Natteravnene er vellidte blandt de unge, omend nogle unge ikke rigtig bemærker, at de er der. Når de unge taler om Natteravnene, er det ifølge SSP-medarbejderne ofte i forhold til, at de har bolsjer og kondomer i lommerne.

I forhold til spørgsmålet, om Natteravnene har en kriminalitetsforebyggende effekt, er SSP-medarbejderne også delte i deres vurderinger. Nogle mener, der kan være en forebyggende effekt, idet Natteravnene er potentielle vidner, selvom de jo ikke har flere beføjelser end andre mennesker. En SSP-medarbejder i Greve mener også, at Natteravnene kan være med til at oplyse de unge om lovovertrædelser, og hvilke konsekvenser deres adfærd kan have. Andre SSP-medarbejdere tror ikke, at Natteravnene har en kriminalpræventiv effekt eller mindsker omfanget af hærværk.

SSP-medarbejderne har også forskellige vurderinger af, om Natteravnenes tilstedeværelse i nattelivet gør en forskel for forældrenes tryghed. De SSP-medarbejdere, der tvivler på, at Natteravnene øger forældrenes tryghed, argumenterer med, at Natteravnene er en frivillig forening. Det betyder, at den kan være ustabil, og at forældrene aldrig kan vide, om der samles tre Natteravne den aften, deres eget barn skal i byen. Ifølge disse SSP-medarbejdere bevirker denne usikkerhed, at forældrene ikke kan regne med Natteravnenes hjælp, hvis der sker noget med deres barn. Andre SSP-medarbejdere er ikke i tvivl om, at det påvirker forældrenes tryghed at vide, at der er voksne i nattelivet til at hjælpe de unge, hvis de kommer i problemer. SSP-medarbejderne har dog generelt svært ved at komme med eksempler eller situationer, hvor Natteravnene har gjort en forskel.

5.4 Områder uden Natteravne

I de fire kontrolområder, hvor der ikke er Natteravne, kunne der være oprettet andre frivillige foreninger med samme funktion. Dette er dog ikke tilfældet. Ingen af de interviewede SSP-medarbejdere, hverken fra kontrol- eller caseområderne, giver udtryk for at kende til andre Natteravnslignende foreninger. Flere af dem nævner, at forældresamarbejder kan opstå i forbindelse med skolefester, og at det frivillige idrætsforeningsliv har en generel forebyggende effekt. Der er dog ikke andre frivillige, organiserede, tryghedsskabende initiativer eller foreninger, der ligner Natteravnene.

I to af kontrolområderne, Jelling og Tølløse, fremhæver SSP-medarbejderne, at det er små byer, hvor der er meget roligt og et begrænset festmiljø. Derfor ville en Natteravnsforening

ikke være så relevant her. Begge steder pointeres det også, at når eller hvis der er særlige tilfælde, hvor der er brug for Natteravne, så er det muligt at "låne" Natteravne fra de omkringliggende byer. Dette finder eksempelvis sted, når der er Jelling Musikfestival, hvor Natteravne fra Vejle, Give og Hedensted kommer til og samarbejder med SSP om indsatsen under festivalen. Dette er også tilfældet i Nyborg, hvor SSP inviterer Natteravne fra to omkringliggende byer, når der afholdes sidste skoledag. Natteravnene fra disse to byer har givet udtryk for, at de gerne vil have mere at lave, fordi der ikke sker så meget. Det er derfor ifølge SSP-medarbejderen en god ordning, at man kan trække på Natteravne fra flere steder end lige i lokalområdet.

I foråret 2013 blev der på foranledning af SSP og Ungdomsskolen taget initiativ til at oprette en Natteravnforening i Nyborg. På diskoteket i Nyborg afholdes der ungdomsfester for de 16-18-årige, og her kunne Natteravnene ifølge SSP-medarbejderen være en god tryghedsskabende instans.

Viby J er en større forstad, der både indbefatter store områder med boligblokke og villa-kvarterer. En af de interviewede SSP-medarbejdere peger på, at der i og omkring de store boligblokområder kan opstå ballade og være utrygt at færdes. Derfor synes han, det ville være en god idé med Natteravne her. En anden SSP-medarbejder i Viby J vurderer, at der ikke er behov for Natteravnene, fordi man har løst problemerne på anden vis. Han mener, at der ville blive taget initiativ til det, hvis der var brug for en Natteravnforening. Det er altså positivt, at der blandt borgerne ikke er et behov for en yderligere tryghedsskabende indsats. Han peger på, at de mange boligsociale initiativer og opsøgende medarbejdere har bevirket, at der ikke er brug for Natteravne.

6 Centrale udfordringer til diskussion

Gennem besøg, interview og ture med Natteravnene er vi blevet opmærksomme på, at der er en række problemstillinger, som fylder meget hos de frivillige Natteravne. Det er problemstillinger, der i større eller mindre grad bliver omtalt i mange af foreningerne, og Natteravnene kæmper med at finde løsninger eller forklaringer på. Det er også blevet klart, at Natteravnforeningerne er forskellige til trods for en fast foreningsmodel og et klart koncept for indsatser. Nogle foreninger har styr på økonomi og sponsorater, men kæmper med at fastholde deres medlemmer, mens det for andre foreninger forholder sig lige omvendt. Andre foreninger har helt andre problemstillinger, der gør sig gældende.

Natteravnforeningerne har prøvet forskellige veje og metoder til at håndtere de udfordringer, der er i foreningerne. Efter de første 15 år med Natteravnforeninger i Danmark ser der ud til at være brug for nogen nytænkning og inspiration til den videre udvikling af Natteravnkonceptet, hvis det skal fungere også de næste 15 år. Ud fra denne del af evalueringen vil vi lægge op til diskussion af nedenstående dilemmaer og problemstillinger. Formålet med sådanne diskussioner er at skabe grundlag for fornyet inspiration og udvikling af natteravnenes koncept og indsatser.

6.1 Rekruttering af nye medlemmer

Rekrutteringsproblematikken er en central problemstilling i mange af de udvalgte foreninger, der enten har for få frivillige eller for få aktive frivillige Natteravne. Flere har med vekslende succes forsøgt sig med deltagelse ved forældremøder, at have en stand til byfesterne, at dele brochurer ud og annoncere i avisen. Natteravne vurderer, at det er den personlige kontakt og rekruttering i netværket, der er afgørende for, at en positiv holdning bliver til aktiv deltager som Natteravn.

En af Natteravnene nævner, at hun forsøger at dele sine erfaringer som Natteravn med andre forældre, men at hun endnu ikke har fundet frem til, hvordan hun fortæller historien om Natteravne på så spændende en måde, at andre forældre har lyst til at være med i foreningen. Så hvad er det, der skal fortælles, og hvad er folk interesseret i at høre? En anden Natteravn nævner, at han har haft positive erfaringer med at opleve folks interesse og nysgerrighed, når han i hverdagene går med sin T-shirt, hvor der står *"Spørg mig om Natteravnene"*. Det kan være væsentligt at få klarlagt, hvilke forestillinger der er om Natteravnenes arbejde, og hvad der kan afholde folk fra at melde sig, så dette kan imødekommes i rekrutteringen i forhold til at afmystificere forestillinger. Nogle kan måske tænke, at det er farligt at være Natteravn, og andre er bange for, at et medlemskab af foreningen kan blive en glidebane mod en alt for tung arbejdsbyrde. Det kan derfor også handle om at få formidlet, hvad der forventes af de frivillige.

Når der i forvejen er få medlemmer, er det endnu sværere at kommunikere til potentielt nye medlemmer, at de kan nøjes med de ture om året, der passer dem, fordi man har brug for, at de er med til at løfte en stor del af opgaven. For nogle foreninger er det dog en klar politik, at der ikke er noget pres, og at man går ture, når man har tid og lyst.

I forhold til rekruttering er der også eksempler på mere alternative forsøg på at hverve nye medlemmer. Nogle foreninger har haft gode erfaringer med at invitere lokale politikere eller meningsdannere med på en vandring eller at invitere praktikanter fra den lokale avis med på tur, som efterfølgende har skrevet om det i avisen. For en anden forening har det givet

god omtale at udvikle en stilekonkurrence blandt byens 8. klasser, der har skabt bedre adgang til forældremøderne, hvor der har været succes med rekruttering. For andre foreninger har det været succesfuldt at uddele bolsjer på stationen eller ved supermarkederne eller selv tage initiativ til at arrangere aktiviteter i lokalområdet, der skærper interessen for Natteravnens virke.

6.2 Fastholdelse af medlemmer

Fastholdelsesproblematikken hænger sammen med ovenstående problematik, fordi for få medlemmer kan resultere i, at de medlemmer, der er, trækker et meget stort læs og derfor brænder hurtigere ud. Udfordringen med at fastholde medlemmerne kan også være aktuel i de foreninger, hvor der er begrænset festmiljø for de unge, hvorfor medlemmerne mister interessen.

I Natteravnforeningerne er der forskellige bud på, hvordan man kan blive ved at gøre det spændende for medlemmerne at være Natteravn og fastholde dem som aktive Natteravne i foreningen. For manges vedkommende er svaret sociale arrangementer for medlemmerne. Der er dog også nogle steder, hvor sådanne arrangementer ikke har været succesfulde, og det kun er bestyrelsen, der er dukket op. Nogle foreslår, at det ikke bare skal være socialt samvær, men socialt samvær med lidt ekstra. Det kan være en god foredragsholder, vinsmagning, sejltur eller bowling. Andre foreninger giver også deres medlemmer en lille julegave. Det er erkendtligheder, der kan få medlemmerne til at føle sig værdsat, og at deres indsats belønnes.

Men hvad hvis man eksempelvis er blevet Natteravn på grund af det sociale samvær, er man så tilfreds med én årlig medlemsfest? Eller hvad hvis man var motiveret af, at ens egne børn festede i byen, og de nu pludselig er blevet ældre? Det kan også handle om at undersøge, hvad der fra starten har motiveret de enkelte medlemmer til at melde sig som Natteravne, hvilket der kan være mange årsager til. Nogle er motiveret af mødet med de unge, nogle er der for den friske luft og motion, nogle for samværet og relationerne Natteravnene imellem, og nogle vil give deres bidrag til en tryk by. En viden om de forskellige bevæggrunde for at blive Natteravn kan gøre bestyrelsen i stand til bedre at imødekomme de interesser og ønsker, der er blandt medlemmerne i foreningen.

I nogle foreninger satser man på løbende kurser til medlemmerne, der også kan være relevante i andre sammenhænge for medlemmerne. Det kan være førstehjælpskursus, konflikthåndtering eller viden om rusmidler eller udsatte unge og kriminalitet. Nogle medlemmer sidder måske selv med ideer eller ønsker til noget, der kunne realiseres gennem Natteravnforeningen.

Vurderingen er også, at hvis man som medlem ikke har gået ture i lang tid, kan man hurtigt blive hægtet af i forhold til, hvad der sker i foreningen. Hos nogle foreninger fungerer det godt at bruge logbøgerne mere aktivt i forhold til jævnlige nyhedsbreve om, hvad der er sket den seneste tid, hvad har natteravnene oplevet, og hvem har været med på tur. På den måde følger medlemmerne sig opdateret og mister ikke tilknytningen til foreningen, hvis der eksempelvis har været en periode, hvor man ikke har kunnet komme med ud at gå. Når man kan følge med på sidelinjen, er det måske lettere at tage springet ind på banen igen efter en pauseperiode.

Spørgsmålet er også, hvor meget arbejde formanden og bestyrelsen kan og skal lægge i foreningen, da der hurtigt kan komme mange opgaver til udover selve turene. Nogle for-

eninger nævner, at de satser meget på uddelegering til medlemmerne. Medlemmerne har mange forskellige kompetencer, der kan være nyttige i foreningen. Nogle er gode til bruge it, til at skrive nyhedsbreve, til at tage billeder eller noget fjerde. Hvis arbejdsbyrden deles ud, og folk får en rolle eller skal varetage en opgave, de brænder for, vil de måske være mere motiverede og engagerede.

6.3 Motivering til at gå ture

I forbindelse med udfordringen med at fastholde medlemmerne er der i mange foreninger en større eller mindre gruppe ikke-aktive medlemmer, der slet ikke går eller kun går få ture om året. I de foreninger, hvor der i forvejen er få medlemmer, er det et problem, fordi man gerne vil opretholde et stabilt niveau for, hvornår og hvor ofte man går, så folk ved, at de kan regne med, at Natteravnene er på gaden.

Der er altså et dilemma mellem at udvise en stabil synlighed i nattelivet og samtidig ikke presse de frivillige for hårdt. I nogle foreninger satser man på høj fleksibilitet for den enkelte, og kutymen er, at man kun går, når man har tid og lyst. Men kan man sige, at man accepterer huller i turplanen og kun går, når man ubesværet kan samle et hold? Eller er synligheden og den stabile tilstedeværelse i området så vigtig, at folks tillid til eller sikkerhed på Natteravnene forsvinder, hvis stabiliteten ikke opretholdes?

I nogle foreninger er man vedholdende og går så ofte, man kan, selvom der er stille i byen, og i andre foreninger går man kun, når der er anledning eller behov for det. Den politik, der er i foreningen på dette område, kan have stor betydning for, om medlemmerne føler, at de gør en forskel, og dette hænger igen sammen med, hvad der motiverer den enkelte til at være Natteravn.

I nogle foreninger har man lavet et belønningssystem, hvor Natteravnene får flidspræmier, eksempelvis et krus eller en flaske vin for et vist antal ture. Det er igen en lille påskønnelse, der kan motivere medlemmerne og skabe lidt positiv konkurrence. I andre foreninger har man positive erfaringer med at have samarbejde med de omkringliggende Natteravnforeninger i forbindelse med besøgsordninger eller bytning af ruter. Der kan være stor forskel på at være Natteravn i en større by med masser af natteliv og unge mennesker i forhold til en landsby, hvor der ikke sker så meget. Det kan skabe fornyet energi og interesse for medlemmerne, hvis de en gang i mellem oplever noget andet.

Turplanlægningen kan også gøres til genstand for socialt samvær, hvor medlemmerne kan mødes og byde ind på ture. I nogle foreninger fungerer det dog bedre med elektronisk planlægning, da det jo også kommer an på foreningens størrelse og medlemmernes mængde af fritid.

En formand har også foreslået, at man vender de passive medlemmer til noget positivt i stedet for at se det som et problem, at de ikke går ture. Det kan man gøre ved at give dem titlen som ambassadører for Natteravnene, hvor deres opgave så kan bestå i at opfordre andre til at blive medlem eller være opmærksom på mulige sponsorer.

6.4 Økonomi og sponsorer

I forhold til økonomi og sponsorer er Natteravnforeningerne meget forskellige. Nogle modtager rigelig støtte og sponsorer, mens andre har svært ved at få økonomien til at løbe rundt.

For nogle Natteravne kan det være grænseoverskridende at skulle bede om økonomiske midler, og man kan føle, at man går tiggergang. Flere foreninger har strategien, at de hellere søger lidt mange steder, og at de søger til konkrete materialer eller arrangementer. Som ovenfor nævnt kan det også handle om at undersøge kompetencer og ressourcer blandt medlemmerne, hvor der kan være nogle med kontakter i erhvervslivet. I stedet for gaver eller økonomisk støtte søger nogle foreninger rabatter på kaffe, bolsjer eller bus og tog. I andre foreninger har man held med at søge fonde, der i mange tilfælde giver til Natteravnene. Mange er enige om, at det handler om at gøre sponsorerne synlige, eksempelvis på hjemmesiden, samt at påskønne deres støtte gennem julekort eller lignende.

6.5 Relationer og samarbejde med andre aktører

I flere foreninger ytres der et ønske om at få en tættere kontakt med eksempelvis SSP. Fra SSPs side kan det være vanskeligt at imødekomme ønsket om øget dialog, fordi det ikke er muligt at diskutere enkeltsager med Natteravnene på grund af tavshedspligt. Der er således fundamentale forskelle mellem at være professionel myndighedsperson og være frivillig Natteravn. Natteravnene skal også hele tiden balancere i deres rolle som neutral part med fokus på tryghed og omsorg, så man undgår at blive opfattet som politiets forlængede arm. I forhold til skolen kan nogle lærere måske være bekymrede for, at det kan opfattes som et hvervemøde, som forældrene vil finde upassende, hvis Natteravnene inviteres med til forældremøder på skolerne. Omvendt er det en måde at udbygge det sociale netværk omkring de unge, som kunne styrke forældresamarbejdet og diskussionerne med de unge om tryghed, rusmidler og kriminalitet.

Der er derfor en række udfordringer i forhold til en øget dialog, og hos Natteravnene kan der ligge en opgave i selv at være stærke i formuleringen af, hvordan en relation kan gavne alle parter. Hvad er det, Natteravnene kan bidrage med, og hvornår kan en dialog, en relation eller et samarbejde være særlig frugtbar?

Efter at få skabt kontakten ligger der også en udfordring i at opretholde dialogen og opnå en bæredygtig relation. Flere Natteravnforeninger fortæller om, at der tidligere eller i forbindelse med foreningens stiftelse har været en bedre dialog med SSP, der efterhånden er løbet ud i sandet.

Nogle foreninger nævner også, at samarbejde med restauratører i byen er givtigt og kan give adgang til informationer om særlige arrangementer, hvor det kan være relevant og interessant for Natteravnene at være til stede. Andre Natteravnforeninger har nytte af god kontakt og dialog med de omkringliggende Natteravnforeninger. Er der en særlig stor begivenhed i byen, kan man trække på og få hjælp fra andre foreninger, hvilket som nævnt også kan være spændende for det enkelte medlem at komme ud på nogle andre ruter.

6.6 Neutral kontra aktiv rolle

I Natteravnkonceptet indgår det grundlæggende princip om, at Natteravnene skal være neutrale, observerende og ikke gribe direkte ind i konflikter eller andre forhold i det offentlige rum. Man skal være til stede og tilbyde sig, men først gå ind i relationer og situationer, når man bliver inviteret til det. Nogle Natteravne giver udtryk for, at det kan være vanskeligt at vurdere en situation i forhold til, hvor grænsen går mellem neutralitet og intervention over for konkrete problemer som eksempelvis slagsmål, konflikter eller sociale problemer. Er det okay at være opsøgende, eller skal man forblive observerende? Hvornår træder ens borgerpligt i kraft i forhold til indgriben? Hvis en meget beruset pige sidder med sin veninde, der forsikrer Natteravnene om, at hun har styr på situationen – skal man så stole på det, eller træde til som voksen. Og hvad forventer forældrene?

Det er et vanskeligt dilemma for Natteravnene, fordi det også hele tiden vil påvirke den måde, som omgivelserne opfatter dem på. Bliver de betragtet som alt for passive voksne, der bare kigger på, eller bliver de beskyldt for at "lege politi" og blande sig i for meget?

Dilemmaet har sandsynligvis forskellig karakter, alt efter hvilken form for Natteravnforening der er tale om. Er man Natteravn i et lille lokalsamfund, hvor man kender mange af de unge, kan det måske være sværere at lade stå til. Hvad hvis man ser naboens datter ryge hash eller kollegaens søn smadre en rude?

Natteravnenes ageren i forhold til en neutral eller aktiv rolle har også betydning for deres dialog og kontakt med de unge. Er Natteravnene for distancerende, kan de måske virke for lidt imødekommende på de unge, og er de for opsøgende, kan de unge finde dem for nærgående. Hvordan skabes den gode dialog med de unge uden at virke hverken distanceret eller påtrængende?

Litteratur

Clausen, S. (2009). Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse - baseret på ny kommuneinddeling og ny politikredsinddeling. København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Clausen, S. & B. Kyvsgaard (2003). Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse - en modelafprøvning. København: Justitsministeriets Forskningsenhed.

Jakobsen, S. F. & K. S. Johansen (2013). Kortlægning af kommunernes forebyggelsesindsats over for stofmisbrug. København: KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.

Larsen, B. Ø. & L. Olsen. (2013). Natteravnforeninger i Danmark og deres indsatser. Resultater fra spørgeskemaundersøgelse blandt formænd for alle Natteravnforeningerne. Notat. København: KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.

Larsen, B. Ø., J. Ladenburg & L. Olsen (2013). Evaluering af Natteravnene i Danmark. Udbredelse, indsatser og udvalgte effekter. Rapport. København: KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.

SSP-Samrådet (2013). SSP Samrådet. Fra: <http://www.ssp-samraadet.dk/> [Aug. 2013].

Bilag 1: Metodisk fremgangsmåde ved udvalg af case- og kontrolområder til kvalitative studier og spørgeskemaundersøgelse

I arbejdet med at udvælge i alt ti områder, henholdsvis med Natteravne og uden Natteravnforeninger, til casestudier og spørgeskemaundersøgelse til unge og forældre, blev der inddraget oplysninger fra spørgeskemaundersøgelsen til formændene for Natteravnforeninger, landsdækkende registeroplysninger for 585 postnumre samt oplysninger om foreningernes starttidspunkt og aktuelle status fra Landssekretariatet for Natteravnene.

Formålet med at inddrage sociodemografiske faktorer fra registerdata var at få beskrevet, hvad der karakteriserer de områder i Danmark, hvor Natteravnforeningerne er oprettet. På den måde blev det muligt at udpege områder med karakteristika, som ligner områder med Natteravne, men hvor der (endnu) ikke er oprettet en forening. Med henblik på at kvalificere udvælgelsen af områder med Natteravnforeninger blev der bl.a. inddraget oplysninger om aktivitetsniveau, problemomfang og foreningstype fra spørgeskemaundersøgelsen blandt formænd for Natteravnforeninger (Larsen & Olsen, 2013).

Metode

For at karakterisere de områder, hvor der er oprettet Natteravnforeninger, blev der inddraget en række sociodemografiske faktorer på postnummerniveau. Faktorerne blev udvalgt med inspiration fra bl.a. rapporter fra Justitsministeriets Forskningskontor om kommunale forskelle i kriminalitetsniveau (Clausen, 2009; Clausen & Kyvsgaard, 2003) samt kommunale nøgletal vedrørende strukturelle forhold i områderne.

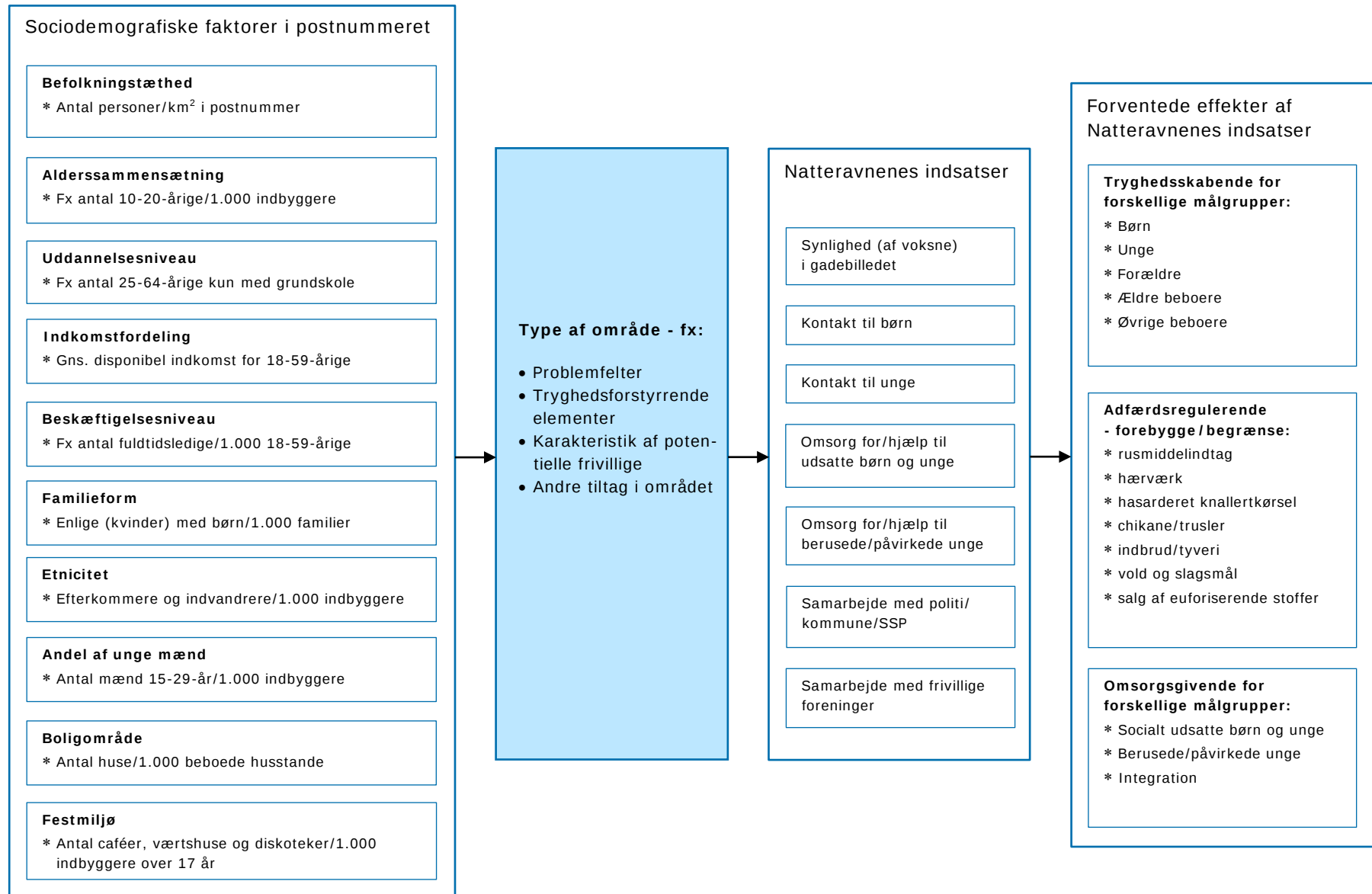
Post Danmarks postnummerinddeling blev anvendt som geografisk enhed, da det er den mindste geografiske enhed, inden for hvilken det er muligt at få adgang til både sociodemografiske registeroplysninger og anmeldelsesdata om kriminalitetstyper.

For at finde frem til de udvalgte områder, der lignede hinanden med undtagelse af, om de havde Natteravnforeninger eller ej, blev områderne sammenlignet parvis ved hjælp af en såkaldt "propensity score matching". Denne sammenligning bliver gennemført på baggrund af en regressionsmodel (logistisk) med alle sociodemografiske oplysninger, der udregnede sandsynligheden for hvert postnummer for, at der skulle være oprettet en Natteravnforening, hvilket udtrykkes som en "propensity score". Den "propensity score", der beregnes for hvert område, vil være højest for postnumre, som modellen statistisk set beregner til at have størst chance for at have en Natteravnforening. Ud fra disse resultater kunne der samtidig identificeres områder uden Natteravne med omtrent samme propensity score som områder med Natteravnforeninger. Der indgik følgende faktorer i matching- og regressionsmodellen, der blev brugt til at foretage de konkrete beregninger:

Sociodemografiske faktorer inddraget i regressionsmodel

- Befolkningstæthed
- Urbaniseringsgrad
- Indikator for postnumre med udsatte boligområder
- Børn i målgruppen for Natteravne (antal 10-20 årige pr. 1.000 indbyggere)
- Boligsammensætning: Andel af lejeboliger pr. 1.000 husstande
- Forlystelsesudbud: Antal arbejdssteder registeret som caféer, værtshuse og diskoteker pr. 1.000 indbygger over 18 år
- Unge i postnummeret:
 - Antal unge mænd (15-29 år) pr. 1.000 indbyggere over 18 år
 - Antal 17-24 årige under uddannelse pr. 1.000 indbyggere
- Beboerne i postnummeret:
 - Etnicitet: Antal efterkommere og indvandrere fra ikke-vestlige lande pr. 1.000 indbyggere
 - Uddannelsesniveau: Andel 25-64 årige kun med grundskole pr. 1.000 25-64 årige indbyggere
 - Familieform: Antal familier med enlige kvinder med børn pr. 1.000 familier
 - Beskæftigelse: Antal fuldtidsledige pr. 100 18-59 årige
 - Indkomstfordeling
- Anmeldelser af borgervendt kriminalitet i postnummeret pr. 1.000 indbyggere (inddelt i følgende kategorier: hærværk, indbrud i beboelse mv., tyveri fra borger, tyveri fra personbil mv., røveri og personfarlig kriminalitet)

Bilagsfigur 1.1 Valg af sociodemografiske faktorer

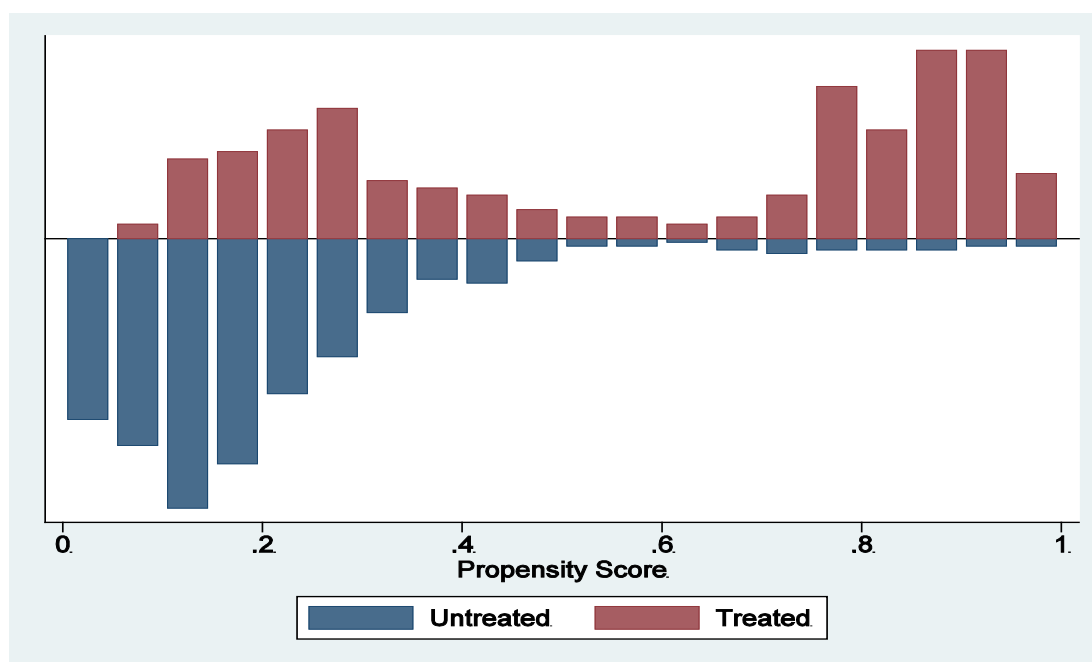


Resultat af matchinganalyse

Resultater fra de gennemførte matching-analyser ser ud som følgende eksempel.

Kontrolområder (postnumre uden Natteravne)			Caseområder (postnumre med Natteravne)			
Post nummer	Postdistrikt	Propensity score	Post nummer	Forenings- navn	Propensity score	Aktivitets- niveau
2620	Albertslund	0,926	4200	Slagelse	0,946	Lavt
			3700	Rønne	0,943	Højt
			4100	Ringsted	0,941	Højt
			4760	Vordingborg	0,936	Mellem
			4180	Sorø	0,918	Lavt
					...	...
5300	Kerteminde	0,902	4300	Holbæk	0,914	Mellem
			7100	Vejle	0,909	Højt
			6400	Sønderborg	0,904	Lavt
					...	...

Da det ikke på forhånd kan afgøres, om *effekten* af Natteravnenes tilstedeværelse og indsatser er størst i områder med større eller mindre sandsynlighed for, at en forening er oprettet, er det vigtigt, at hele spektret er repræsenteret i evalueringen, altså både områder med høje og lave sandsynligheder for, at der er oprettet Natteravnforeninger. Med andre ord var opgaven at finde frem til områder med både lave, mellem og høje propensity scores. Spændvidden i propensity scores fremgår af figuren herunder, hvor områder med Natteravne har betegnelsen 'treated' og områder uden Natteravne har betegnelsen 'untreated'.



I arbejdet med matching-modellen viste det sig, at forlystelsesudbuddet (målt ved antallet af caféer, værtshuse eller diskoteker) havde stor betydning for modellens forklaringskraft. Forklaringskraften blev øget fra 0,32 i modellen uden denne variabel til 0,51 i modellen med denne variabel. Der er samtidig en klar forventning om, at Natteravnernes arbejde vil være forskelligt i fx "Byområder med udskænkingssteder" og "I mindre Byer med lokalt festmiljø". Der blev derfor efterfølgende estimeret separate matching-modeller for post-numrene efter forlystelsesudbuddet opdelt på følgende kategorier: 0, 1-9 og 10 eller flere caféer, værtshuse eller diskoteker. Bilagstabel 1.1 nedenfor viser datagrundlaget for analyserne.

Bilagstabel 1.1 Datagrundlag for matching-analyser

Registeroplysninger fra Danmark Statistik	Caseområder med Natteravne	Kontrolområder uden Natteravne	I alt
Områder uden caféer, værtshuse og diskoteker	9	201	210
Områder med 1-9 caféer, værtshuse og diskoteker	68	176	244
Områder med 10 eller flere caféer, værtshuse og diskoteker	41	5	46
I alt	118	382	500

Det er valgt udelukkende at inddrage case områder med aktive Natteravnforeninger i 2012 med tanke på de efterfølgende kvalitative casestudier, og videre er der afgrænset til de 118 områder med besvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen til foreningernes formænd (jf. kapitel 3) med henblik på at inddrage oplysninger om aktivitetsniveau og foreningstype i udvælgelsen af de ti foreninger.

Udvælgelsen af de ti områder

Analyserne viste, at de sociodemografiske variable kunne forklare omtrent halvdelen af den variation, der er med hensyn til, om der er en Natteravnforening eller ej i et givet post-nummerområde. Med andre ord havde de valgte baggrundsfaktorer en ret stor forklaringskraft, men analyserne viste samtidig, at der også er andre faktorer, der påvirker sandsynligheden for, at der oprettes en Natteravnforening i et bestemt område, men ikke indgår i modellen. I udvælgelsen er derfor inddraget oplysninger fra spørgeskemaundersøgelse til formændene for landets Natteravnforeninger, fx om aktivitetsniveau. I udvælgelsen af de ti områder er der lagt vægt på følgende forhold:

Kvalitative udvælgelseskriterier
* Min. antal af 10-20-årige (målgruppe for Natteravne) i området * Geografi og urbanisering * Type af forening (boligområde, byområde med udskænkingssteder, mindre by med lokalt festmiljø) * Foreningens aktivitetsniveau * Sandsynlighed for Natteravnforening - propensity scores * Match på forlystelsesudbud (ingen/1-9 udbud/10 eller flere)

I kriterierne for udvælgelsen af de ti områder indgik således både områders propensity scores og de informationer, som lokalformændene havde bidraget med i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen. Denne fremgangsmåde sikrede, at vi kunne udvælge områder, der dels lignede hinanden så meget som muligt og dels repræsenterede variation, der inkluderede områder i hele spændvidden fra områder med meget høj sandsynlighed for, at der var etableret foreninger, til områder med meget lav sandsynlighed for Natteravne. Da analyserne forelå, viste det sig, at der i yderpunkterne af spændvidden var få eller ingen relevante områder at sammenligne med. Det endelige udvalg af områder blev derfor seks områder med Natteravne og fire sammenligningsområder uden, idet vi hermed fik repræsenteret Natteravnforeninger i alle typer af områder. De fire af områderne dækker således det brede felt, hvor der er flere sammenlignelige områder. Herudover dækker de to særlige områder med Natteravne de to yderpunkter, hvor der stort set ikke findes nogen sammenlignelige områder, enten fordi alle har Natteravne, eller fordi det er helt ekstraordinært, at der er en Natteravnforening. Det endelig udvalg af ti områder fremgår af bilagstabel 1.2 på næste side.

Bilagstabel 1.2 Udvalgte ti områder og udvalgte variable fra registre og spørgeskemaundersøgelse

	Udvalgte oplysninger fra i matchinganalyse							Oplysninger fra spørgeskemaundersøgelse blandt formænd for Natteravnforeninger				
	Post-nr.	Navn	Region	Antal 10-19 år pr. 1.000 indb.	Udsat boligområde	Antal caféer / værts-huse	Prop. score	Startdato	Geografisk placering (4 kategorier)	Type af forening (primære område - 3 kategorier)	Område for hver tur	Gns. antal ture april-maj 2012
Case 1	8900	Randers	Midtjylland	126	1	33	-	25 09 1998	I en storby	Byområde med udskænkingssteder	Udskænkingssteder	8.00
Case 2	4800	Nykøbing Falster	Sjælland	122	0	13	0,72	05 07 2010	I en større by	Byområde med udskænkingssteder	Udskænkingssteder	9.50
Kontrol 2	5800	Nyborg	Fyn	127	0	12	0,78					
Case 3	4180	Sorø	Midtsjælland	142	0	1	0,24	26 04 2010	I en provinsby	Byområde med udskænkingssteder	Andre steder	3
Kontrol 3	4340	Tølløse	Midtsjælland	143	0	2	0,21					
Case 4	6740	Bramminge	Syddanmark	154	0	4	0,34	27 05 2002	I en provinsby	Mindre by med lokalt festmiljø	Udskænkingssteder	1.00
Kontrol 4	7300	Jelling	Syddanmark	161	0	3	0,26					
Case 5	2670	Greve	Storkbh.	143	1	7	0,92	28 02 2000	I en større by	Boligområde	Boligområde	7.50
Kontrol 5	8260	Viby J	Østjylland	128	1	8	0,91					
Case 6	7470	Karup J	Midtjylland	132	0	2	0,15	04 06 2003	I en provinsby	Boligområde	Udskænkingssteder & boligområde	9.00

Bilag 2: Fremgangsmåder ved besøg, observationer og interview i udvalgte Natteravnforeninger

Indsamlingen af information fra de ti udvalgte case- og sammenligningsområder havde til formål at skabe grundlag for grundige beskrivelser og analyser af relevante aspekter af områderne og de forskellige måder henholdsvis Natteravnforeninger, eventuelle andre frivillige samt kommunale og private aktører arbejder med tryghedsskabende og kriminalitetsforebyggende aktiviteter, der er målrettet unge og forældre i relation til de unges fest- og natteliv i det offentlige rum.

Indholdsmæssigt var der primært fokus på virkninger af Natteravnernes indsatser og sekundært på Natteravnernes organisering og arbejdet med at rekruttere og fastholde frivillige i foreningerne. Konkret og i punktform skulle dataindsamlingen bidrage til at belyse: 1) Natteravnforeningerne og eventuelle sammenlignelige frivillige aktører, der er i interaktion med unge i fest- og nattelivet i det offentlige rum, 2) Natteravne som *brand* og dets betydning for børn, unge og voksne, 3) Natteravnforeningerne som *netværk*, der formidler informationer om aften og nattelivet til og blandt unge og voksne, 4) samspil mellem Natteravnene, andre frivillige, kommunale og private aktører, der bidrager til fælles mål om tryghed, omsorg og kriminalitetsforebyggelse, 5) rekruttering og fastholdelse af frivillige Natteravne, 6) Natteravnernes motivation og udbytte af at være frivillig Natteravn og 7) offentlige og private aktørers støtte og anerkendelse af Natteravnene. eller mangel på samme

De metoder, der blev anvendt til indsamling af information, var følgende: Telefoninterview, besøg, personlige – ansigt til ansigt – interview, fokusgruppeinterview og observationer af ungdomslivet og Natteravnernes vandring i aften- og nattetimerne. Som baggrund for denne indsamling af information i de udvalgte områder blev desuden inddraget: 1) oplysninger fra spørgeskemaundersøgelsen blandt formændene for Natteravnforeningerne og 2) viden om områderne fra relevante dokumenter, der i første omgang indsamles via foreningernes og kommunernes hjemmesider.

Fremgangsmåden for indsamling af de primære informationer fra de udvalgte områder var følgende:

- 1) **Telefoninterview** med repræsentanter for parterne i områdets SSP-samarbejde (skoleområdet, socialområdet og politiet), der kunne bidrage med information om området, og eventuelle andre frivillige, private eller kommunale aktører, der arbejder tryghedsskabende og kriminalitetsforebyggende i områderne
- 2) **Besøg** hos Natteravnforeningerne og i sammenligningsområderne, hvorunder der blev indsamlet yderligere information via:
 - a) **individuelle interview** med formanden og to eller flere af foreningens frivillige
 - b) **observationer** fra ture i områderne med Natteravne og besøg i sammenligningsområderne
- 3) **Fokusgruppeinterview** i to områder med Natteravne, hvor unge, forældre, Natteravne, repræsentanter for SSP og andre relevante lokale aktører, fx andre frivillige aktører og private virksomheder, blev inviteret til at deltage.

Interview og observationsguider til områder med Natteravnforeninger

Interviewguide formænd

Natteravnforening:

Formandens navn:

Dato:

Sted:

Interviewer:

Formand

Hvornår blev du Natteravn?

Hvad var din baggrund for at blive aktiv Natteravn?

Hvornår blev du formand, og hvad var baggrunden for, at du blev det?

Frivillige – uddybning af survey

Hvor mange frivillige er der i foreningen nu?

Er antallet af frivillige stigende eller faldende?

Hvordan er de frivillige fordelt procentvis med hensyn til køn og alder?

Hvad er særligt motiverende for at blive Natteravn i jeres forening?

Hvor længe er de frivillige typisk aktive i jeres forening?

Hvad er særligt motiverende for at de frivillige: a) *går ture?*, b) *rekrutterer andre frivillige?*, c) *bliver ved med at være frivillige over længere tid?*

Baggrund og motivation for at oprette jeres Natteravnforening – uddybning af survey

Hvad var baggrunden for oprettelse af foreningen?

Hvad er motivationen for at fortsætte foreningen?

Beskrivelse af omfang og typer af turer og andre aktiviteter

Her gennemgås og uddybes besvarelsen af spørgsmålene fra survey.

Udvikling i indsatsen

Revision af ruterne/vandringerne: a) geografisk, b) tidsmæssigt, c) metodisk, fx opsøgende og/eller afventende, måden at dels bolsjer mv. ud på:

Hvordan er ruterne/vandringerne i dag sammenlignet med for et år siden?

Er der væsentlige forskelle i foreningens indsatser i forhold til årstiderne forår/sommer/efterår/vinter?

Karakteristik af området: Tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet

Vi vil gerne vide mere om området og kunne sondre mellem området som helhed, boligområderne og de unges festmiljøer. Derfor vil vi gerne have dig til, så vidt det er muligt, at give en kort beskrivelse af området ud fra denne opdeling og med hensyn til Tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet.

Kort beskrivelse af området som helhed:

Kort beskrivelse af boligområderne:

Kort beskrivelse af de unges festmiljøer:

Hvad er din vurdering af tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet i henholdsvis området som helhed, boligområderne og i de unges festmiljøer nu og de seneste år set i forhold til de unge, forældre og andre voksne?

Aktuelle udfordringer

Hvilke udfordringer er der aktuelt i området med hensyn til tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet?

Samarbejde med andre frivillige aktører i området

Er der, ud over Natteravne, frivillige aktører i området, der arbejder med at skabe tryghed i aften- og nattelivet eller forebygge hærværk og personrettet kriminalitet?

Resultater af indsatser

I det følgende kommer der spørgsmål om resultaterne af Natteravnens og andre frivillige aktørers indsatser i forhold til tryghed/omsorg samt forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet. Svarene må meget gerne gives med konkrete eksempler på indsatser og resultaterne heraf i form af fx ændringer af tryghedsniveau eller ændringer i adfærd hos unge og voksne.

Der kan fx være tale om, at de unge ændrer adfærd i forhold til, hvornår de er ude om aftenen, at de går i mindre eller større grupper, tager alene hjem eller bliver hentet af deres forældre, laver mere eller mindre larm og uro, ændrer forbrug af rusmidler, hjælper og griber ind over for kammerater i knibe, jf. eksemplet med den unge berusede 18-årige dreng, der druknede i [Odense havn i efteråret 2012](#). De unge gav efterfølgende udtryk for, at der særligt i forhold til drengene er behov for en kulturændring, så de i højere grad hjælper og tør gribe ind over for hinanden, når de er i knibe, fx er stærkt berusede og har nedsat dømmekraft mv..

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene og andre frivillige aktører **generelt** skaber i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet i området?

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres **direkte kontakt** (interaktion) med børn, unge og voksne i aften- og nattelivet?

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres **blotte tilstedeværelse og renommé**?

Natteravnene og andre frivillige aktører kan i forskelligt omfang og på forskellige måder fortælle andre, fx forældre, andre voksne, ældre og unge, om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet. Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres **dialog med andre**, fx forældre, voksne, ældre og unge om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet (netværk)?

Hvilke **resultater** vurderer du, at der **specifikt** skabes gennem samarbejde og samspil mellem flere aktører, fx Natteravnene, andre frivillige, kommunale og private aktører, i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet?

Særlige udfordringer

Hvilke udfordringer synes du, er særlige vigtige at sætte fokus på i forhold til at skabe tryghed og forebygge hærværk og personrettet kriminalitet i de unges aften- og natteliv?

Indsatser, der kan imødekomme udfordringerne

Hvilke indsatser vurderer du, at der skal til for at løse de nævnte udfordringer?

Interviewguide Natteravnene

Baggrund og motivation for at blive Natteravn

Hvornår og hvordan blev du Natteravn?

Hvad var din motivation for at blive Natteravn?

Har du erfaringer med andre former for frivilligt arbejde?

Hvad får du ud af at være Natteravn?

Hvilke resultater bidrager du til at skabe som Natteravn?

Hvad er dine gode og dårlige erfaringer med at være Natteravn?

Hvor længe regner du med at fortsætte som Natteravn?

Aktuelle udfordringer

Hvilke udfordringer er der aktuelt i området med hensyn til tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet?

Resultater af indsatser

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene og andre frivillige aktører **generelt** skaber i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet i området?

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres direkte kontakt (*interaktion*) med børn, unge og voksne i aften- og nattelivet?

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres blotte tilstedeværelse og renommé (brand)?

Natteravnene og andre frivillige aktører kan i forskelligt omfang og på forskellige måder fortælle andre, fx forældre, andre voksne, ældre og unge, om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet.

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres dialog med andre, fx forældre, voksne, ældre og unge om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet (netværk)?

Hvilke **resultater** vurderer du, at der **specifikt** skabes gennem samarbejde og samspil mellem flere aktører, fx Natteravnene, andre frivillige, kommunale og private aktører, i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet?

Særlige fremtidige udfordringer

Hvilke udfordringer synes du, er særlige vigtige at sætte fokus på i forhold til at skabe tryghed og forebygge hærværk og personrettet kriminalitet i de unges aften- og nattelev?

Indsatser, der kan imødekomme de fremtidige udfordringer

Hvilke indsatser vurderer du, at der skal til for at løse de nævnte udfordringer?

Observationsguide til vandring med Natteravnene

Når vi går med Natteravnene, har vi mulighed for at kombinere samtaler – med de frivillige Natteravne samt unge og voksne vi møder på vores vej – med observationer af Natteravnens måde at agere på som gruppe og individer både indadtil i gruppen og udadtil, fx deres handlinger, dialoger og samspil med unge og voksne de møder på deres vej. Det er desuden muligt at observere det fysiske og sociale miljø i de områder, hvor Natteravnene går og se og høre, hvordan unge og voksne reagerer på Natteravnens tilstedeværelse og handlinger.

Vi arbejder på den ene side med at observere åbent og bredt for at få inspiration til at se relevante forhold og sammenhænge i Natteravnens arbejde. På den anden side arbejder vi med at observere med fokus på forhold, der har betydning for følgende elementer, der er listet i prioriteret rækkefølge:

- a. Natteravnens *interaktion* med børn, unge og voksne i aften- og nattelev
- b. Natteravnene som *brand* og dets betydning for børn, unge og voksne
- c. Natteravnene som *netværk*, der formidler informationer om aften og nattelev til og blandt unge og voksne
- d. *Samspil* mellem Natteravnene, andre frivillige, kommunale og private aktører
- e. *Rekruttering og fastholdelse af Natteravne*
- f. *Natteravnens motivation og udbytte af at være frivillig Natteravn*
- g. *Offentlige og private aktørers støtte og anerkendelse af Natteravnene eller mangel på samme.*

Fokusgruppeinterview

Der er blevet gennemført to fokusgruppeinterview i henholdsvis Nykøbing Falster og Sorø, hvor der var inviteret unge på 18-20 år, forældre til unge i målgruppen, Natteravne, repræsentanter fra SSP og repræsentanter for lokale aktører fx andre frivillige aktører og private virksomheder.

Der var to hovedformål med disse fokusgruppeinterview: 1) At få belyst og diskuteret deltagernes forskellige vurderinger af Natteravnens betydning for tryghed og adfærd (hærværk og personrettet kriminalitet) i de unges festmiljøer og nattelev i det offentlige rum, og 2) at få kvalificeret spørgeskemaerne til de unge og deres forældre i de ti udvalgte case-områder, der præsenteres i evalueringsrapporten (Larsen, Ladenburg & Olsen, 2013).

Programmet for fokusgruppeinterviewene bestod af: 1) Velkomst og præsentation af interviewets indhold og form, 2) præsentationsrunde, hvor hver deltager fortæller kort om sig selv og sine erfaringer/vurderinger af de unges festmiljøer og natteravnene, 3) fælles dis-

kussion af erfaringer med Natteravnene, 4) gennemgang og læsning af udvalgte dele af udkast til spørgeskemaer til unge og forældre, og 5) fælles diskussion af spørgsmål i spørgeskemaerne.

Interviewene blev gennemført som aftenmøder på omkring to timer i Natteravnforeningernes lokaler. KORA faciliterede interviewene og udarbejdede efterfølgende referenter.

KORA stod i samarbejde med formændene for Natteravnforeningerne for planlægningen af interviewene, som det viste sig at være vanskelige at rekruttere unge og forældre til. Tilbagemeldingerne fra unge og forældre var generelt positiv, men når fokusgruppeinterviewet skulle prioriteres i forhold til andre gøremål i familier og fritidsliv, så meldte de fleste fra til interviewet. Som det fremgår af oversigten nedenfor, var der kun få unge med i de to interview, og forældrene var primært repræsenteret af forældre, der også er Natteravne. De få unge, der deltog i interviewene, bidrog med meget væsentlige erfaringer og kommentarer, som inspirerede de øvrige deltagere og fik betydning for udformningen af spørgeskemaerne til unge og forældre.

Fokusgruppeinterviewet i Sorø blev gennemført den 27. februar 2013 kl. 19.30-21.30 i Natteravnenes lokaler. Deltagerne var: Ung mand på 17 år, SSP-lærer, SSP-politi, SSP-kommune, værtshusejer samt Natteravn, der også er forælder til ung i målgruppen.

Fokusgruppeinterviewet i Nykøbing Falster blev gennemført den 13. marts 2013 kl. 19.30-21.45 i Natteravnenes lokaler. Deltagerne var: Ung mand på 17 år, to diskoteksejere og fire Natteravne, hvoraf tre er forældre til unge og en er bedstemor til en ung i målgruppen.

Besøg og interview i områder med og uden Natteravne

Bilagsfigur 2.1 Oversigt over besøgte områder i evalueringens fase 1 og 2



Besøg hos Natteravne i fase 1:

Ishøj, Husum, Ringsted, Dalby, Odense, Munkebo, Brønderslev og Aars.

Besøg hos Natteravne og områder uden i fase 2:

Natteravne: Nykøbing F., Sorø, Bramminge, Greve, Randers og Karup.

Områder uden: Nyborg, Tølløse, Jelling og Viby J.

Besøg og interview i områder med og uden Natteravne – fase 2

Område	Interview	Aktivitet	Civil / føl	Tidsrum	Dato
Randers	Jan Stork (formand) og anden Natteravn	Besøg i foreningens lokale og vandring i Randers by	Føl	22.30-02.00	04.05.2013
Nykøbing Falster	Bent Juel Lilholm (formand) og fire Natteravne	Besøg i foreningens lokale og vandring i Nykøbing Falster	Føl	22.00-03.00	09.10.2013
Nyborg, uden Natteravne	Borger, der er aktiv i opstart af Natteravnforening i Nyborg	Møde om opstart af natteravnforening i Nyborg og gåtur med borger i byen	Civil	19.00-23.00	14.05.2013
Sorø	Michael Svenson (formand) og to Natteravne	Besøg i foreningens lokale og vandring i Sorø by	Civil	22.00-02.30	03.11.2012
Tølløse, uden Natteravne	Ingen	Rundtur på egen hånd i Tølløse	Civil	15.00-16.00	21.05.2013
Bramming	Jeanette Friis (formand)	Besøg i foreningens lokale, rundtur i Bramming og derefter vandring i Esbjerg til Blå Mandag	Føl	14.15-21.00	06.05.2013
Jelling, uden Natteravne	AKT-lærer og ungdomsklubleder	Gåtur i Jelling og besøg i ungdomsklub	Civil	11.00-13.30	15.05.2013
Greve	Henrik Paaske Kjer (formand)	Vandring i Greve Strand	Føl	19.30-23.00	16.11.2013
Viby, uden Natteravne	Ingen	Rundtur på egen hånd i Viby J	Civil	19.30-20.30	15.05.2013
Karup	Pia Sevelsted (formand) og tidligere formand	Besøg i foreningens lokale, i den lokale ungdomsklub og vandring i Karup by	Føl	20.00-23.30	17.05.2013

Besøg i otte foreninger – fase 1

I evalueringens fase 1 blev der gennemført besøg i otte Natteravnforeninger med det formål at kvalificere spørgeskemaet til formændene (Larsen & Olsen, 2013). Disse besøg er relevante at inddrage som baggrundsviden i denne sammenhæng, idet erfaringerne herfra kan supplere og kvalificere beskrivelser og analyser af de ti områder i fase 2.

De otte foreninger, der indgik i fase 1, blev udvalgt ud fra et kriterium om at opnå størst mulig variation og dermed mulighed for at få bedst mulig forståelse af de forskelligheder, der er mellem foreningerne. Ved besøgene blev der dels gennemført interview med formanden for foreningen og dels gennemført en tur med et eller flere hold Natteravne. Forskerne deltog i nogle tilfælde i turene, som civil ledsager med Ravnene og i andre tilfælde som føl i gul jakke, hvilket gav mulighed for både at se og at mærke, hvordan det er at gå som Natteravn under forskellige forhold.

Fremgangsmåde ved besøg i otte foreninger

Vi tog telefonisk kontakt med formanden for de udvalgte foreninger og bekræftede de aftaler, vi indgik, med en efterfølgende mail.

Besøgene i de to første Natteravnforeninger blev gennemført af to forskere for at kunne foretage gensidig sparring omkring observationer og erfaringer med de første interview og versioner af spørgerammer og retningslinjer for observationer. De efterfølgende besøg blev gennemført af en forsker med undtagelse af to besøg, hvor evalueringens øvrige forskere deltog. Begrundelsen for denne fremgangsmåde er, at alle i evalueringsteamet på denne måde har fået primære erfaringer fra besøg i en eller flere foreninger.

Gennemførelsen af besøgene foregik på den måde, at forskerne først mødtes med formanden for foreningen i foreningens lokaler. Det gav anledning til indledende samtale med formanden om foreningens baggrund og formandens egen baggrund for at være blevet Ravn og formand for foreningen.

Efter samtale med formanden blev forskerne typisk introduceret for de Ravne, som han/hun skulle gå tur med. Et af besøgene fandt sted i forbindelse med en byfest, hvor foreningen rekrutterede nye Ravne i en bod og ved at bevæge sig rundt på festpladsen.

Ved at deltage i Natteravnernes forberedelse og ture blev det muligt at gennemføre uformelle samtaler og struktureret interview ud fra interviewguiderne til ravnene. Det blev desuden muligt at observere, hvordan Ravnene arbejdede, og hvordan de blev mødt af de unge på deres ture.

Følgende otte foreninger blev udvalgt:

Region	Postnr.	By / kommune	Etableret	Alder	"Begrundelse"	Dato for besøg
Storkøbenhavn	2635	Ishøj	15 02 2001	11	Gammel forening + Høj aktivitet	11. maj
	2700	Husum	30 06 2010	2	Ny forening + Bolig-område	12. maj
	2700	Tingbjerg (satellit)				
Region Sjælland (postnumre 4000)	4100	Ringsted	09 10 2001	11	Gammel forening + By + Høj aktivitet	26. maj
	4690	Dalby	12 03 2007	5	Nyere forening + Land + Uden natteliv + Mellem aktivitet	25. maj
Fyn (postnumre 5000)	5000	Odense	15 02 2012	0	Ny forening + By + Høj aktivitet	18. maj
	5330	Munkebo	11 05 2004	8	Forstad (Odense) + Høj aktivitet	2. juni
Region Nordjylland	9700	Brønderslev	07 11 2000	12	Gammel forening + By + Mellem aktivitet	18. maj
	9600	Aars	04 12 2001	11	Gammel forening + Mindre By + Mellem aktivitet	19. maj

Besøg og interview i områder med Natteravne – fase 1

Område	Interview	Aktivitet	Civil / føl	Tidsrum	Dato
Ishøj	Brian Wilhjelmsen (formand)	Besøg i foreningens lokaler og vandring	Civil	18.00-21.30	11.05.2012
Tingbjerg	Aihua Yan (formand)	Besøg i foreningens lokale og deltagelse ved natteravnens bod til byfest i Tingbjerg	Føl	11.15-14.45	12.05.2013
Brønderslev	Leif Hansen (formand) og to andre natteravne	Deltagelse ved byfest i Øster Brønderslev og vandring i Brønderslev by	Civil	22.40-02.10	18.05.2012
Odense	Rene Aabo Clausen (formand)	Besøg i foreningens lokale og vandring i Odense by	Civil	22.00-03.00	18.05.2012
Aars	Niels (bestyrelsesmedlem) og to andre natteravne	Besøg i foreningens lokale og vandring i Aars	Civil	23.00-02.30	19.05.2012
Dalby	Martin Andersen (formand Køge) og Charlotte Modder (formand Dalby)	Halfest i Dalby med deltagelse af natteravne fra både Dalby og Køge. Vandring med to forskellige hold natteravne	Civil	17.45-22.00	25.05.2012
Ringsted	Leif Marstrand (formand) og Inger (næstformand)	Besøg i foreningens lokale og vandring i Ringsted by	Føl	22.00-02.30	26.05.2012
Munkebo	To natteravne + telefoninterview med formand, Lene Ydemadsen (23.05.12)	Vandring	Føl	19.45-23.15	02.06.2012

Bilag 3: Fremgangsmåde for interview med repræsentanter for SSP-samarbejdet og kort introduktion til SSP-samarbejdet

Fremgangsmåde for interview med repræsentanter for SSP-samarbejdet i de ti udvalgte områder

Udgangspunktet for kontakten til repræsentanter for SSP-samarbejdet har været SSP-samrådets hjemmeside (SSP-Samrådet, 2013). Her findes oplysninger på kontaktpersoner fra SSP-samarbejdet i de enkelte kommuner samt link til kommunernes hjemmeside for SSP-samarbejdet. Indgangsvinklen har herfra været at tage telefonisk- eller e-mailkontakt til SSP-kontaktpersonerne, der i nogle tilfælde selv var tilknyttet og havde viden om det udvalgte område eller kunne henvise til en anden SSP-konsulent i kommunen, det var mere relevant at tale med. De kommunale SSP-konsulenter har derefter henvist videre til relevante SSP-medarbejdere inden for politi- og skoleregion. I mange tilfælde har de kommunale SSP-konsulenter vurderet, at der ikke har været relevante kontaktpersoner inden for skoleregion, da det ofte er de kommunale SSP-konsulenter, som varetager mange af SSP-opgaverne i skolen. I ni af de udvalgte områder har vi foretaget telefoninterviews med repræsentanter for politiet i SSP-samarbejdet, og i ni af områderne har vi foretaget telefoninterviews med kommunale SSP-konsulenter. I Greve Kommune er organiseringen af det kriminalpræventive arbejde ikke bygget op om det traditionelle SSP-samarbejde, men her har de i stedet en Kriminalitetsforebyggende Indsats (KFI). I dette tilfælde er det repræsentanter fra KFI-indsatsen, der er interviewet.

Alle SSP-medarbejderne er interviewet over telefonen, undtagen en enkelt der har svaret på spørgsmålene via e-mail. En enkelt SSP-konsulent ønskede at se en kort projektbeskrivelse samt spørgsmålene på skrift, inden han ville lade sig interviewe. Ellers er der ved første kontakt til SSP-medarbejderne givet en mundtlig præsentation af evalueringen, hvorefter interviewet er gennemført, eller der er aftalt et mere passende tidspunkt for interviewet. Interviewene har typisk været mellem 20-40 minutter og er gennemført i perioden fra februar til april 2013. De første par interviews er foretaget ud fra en længere interviewguide, der viste sig at være for omfattende. Interviewguiden blev derfor forkortet og gjort mere specifik i forhold til enkelte fokusområder. Størstedelen af interviewene er foretaget ud fra nedenstående interviewguide. Derefter ses en tabel over de interviewede repræsentanter for SSP-samarbejdet.

Interviewguide til telefoninterviews med SSP-repræsentanter

Navn:

Stilling:

Hvad er din baggrund og rolle i SSP-samarbejdet?

Hvad er erfaringerne med samarbejdet i SSP de seneste år med hensyn til problemer og aktiviteter?

Hvad er i fokus for arbejdet i SSP lige nu?

Hvad er din vurdering af tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet i de unges festmiljøer i forhold til de unge og deres forældre?

Hvilke udfordringer er der aktuelt i området med hensyn til tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet?

Hvis der er en Natteravnforening i området

Samarbejder I med Natteravnene?

Hvordan vurderer du samarbejdet med Natteravnene?

Hvordan vurderer du Natteravnenes indsats i området?

Hvilken betydning vurderer du, at Natteravnene har i forhold til de unge og deres forældre med hensyn til tryghed, hærværk og personrettet kriminalitet?

Samarbejde med frivillige aktører i området

Er der (*ud over Natteravne, hvis de er der*) frivillige aktører i området, der arbejder med at skabe tryghed i aften- og nattelivet eller forebygge hærværk og personrettet kriminalitet?

Hvis ja:

Samarbejder SSP med disse aktører og hvilke fordele eller ulemper er der ved samarbejdet?

Er der private eller andre offentlige aktører i området, der arbejder for at skabe tryghed og forebygge hærværk og personrettet kriminalitet?

Samarbejder SSP med disse aktører og hvilke fordele eller ulemper er der ved samarbejdet?

Resultater af Natteravnenes indsatser

Hvilke **resultater** vurderer du, at Natteravnene skaber i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet i området?

Eksempler:

Natteravnene kan i forskelligt omfang og på forskellige måder fortælle andre, fx forældre, andre voksne, ældre og unge, om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet. Hvilke resultater, vurderer du, at Natteravnene skaber gennem deres dialog med andre, fx forældre, voksne, ældre og unge om deres kontakter og oplevelser med de unge i aften- og nattelivet (netværk)?

Hvilke resultater vurderer du, at der skabes gennem samarbejde og samspil mellem flere aktører, fx Natteravne, andre frivillige, kommunale og private aktører, i forhold til tryghed og forebyggelse af hærværk og personrettet kriminalitet?

Telefoninterview med SSP-repræsentanter

Område	Navn og stilling	Dato
Randers	Claus Hansen SSP-konsulent, Randers Kommune	17.03.2013
	Ove Stendahl Leder af forebyggelsesafdelingen hos lokalpolitiet i Randers (SSP politi)	17.03.2013
Nykøbing Falster	Jens Tang Holbek SSP-konsulent, Guldborgsund Kommune	12.03.2013
	Maria Lambrecht SSP-skole	12.03.2013
	Bent Jacobsen Politiets SSP-koordinator, Guldborgsund Kommune	13.03.2013
Nyborg, uden Natteravne	Jacob Tanne SSP-konsulent, Nyborg Ungdomsskole	03.04.2013
	Jacob Lyder Politiassistent hos lokalpolitiet i Nyborg (SSP politi)	20.03.2013
Sorø	Mogens Schwensen SSP-konsulent og leder af SSP-medarbejdere i Sorø	29.10.2012
	Torben Christensen Lokalbetjent i Sorø (SSP politi)	27.02.2013
Tølløse, uden Natteravne	Lars Andersen Forebyggelseskonsulent for Holbæk og Odsherred Kommune (SSP politi)	30.04.2013
Bramming	Kim Nordrup SSP-konsulent, Esbjerg Kommune	30.04.2013
	Jens Peter Knudsen Vicepolitikommissær nærstationen i Bramming (SSP politi)	30.04.2013
Jelling, uden Natteravne	Rikke Nordmark Jensen SSP-konsulent, Vejle Kommune	30.04.2013
Greve	Mette Hvidmose Leder af Gadeteamet i Greve	14.03.2013
	Jan Foss Gadeteamsmedarbejder, Greve	27.03.2013
	Bjarne Malling Vicepolitikommissær ved Beredskabs- og borgernær sektion i Karlslunde lokalpoliti	10.04.2013
Viby, uden Natteravne	Toke Agerskov Sektionsleder, SSP/DTO, Aarhus Kommune	03.04.2013
	Christina Sandland Administrativ SSP-konsulent, Aarhus Kommune	10.04.2013
	Søren Mide Andersen SSP-konsulent (politi) i Aarhus Kommune	30.04.2013
	Peter Povlsen SSP-konsulent (politi) i Aarhus Kommune	30.04.2013
	Johs Justesen Fritids- og ungdomsskoleleder, Viby	30.04.2013
Karup	Martin Glud SSP-konsulent i Viborg Kommune	13.03.2013
	Ove Jensen, Leder af forebyggelsesindsatsen i Viborg Kommune (SSP politi)	20.03.2013

Kort introduktion til SSP-samarbejdet

SSP-samarbejdet blev etableret i 1977 som et formaliseret samarbejde mellem social- og sundhedsforvaltning, skole- og fritidsforvaltning og politiet. I kommunerne er der lovkrav om at udarbejde en "Sammenhængende Børnepolitik", der bl.a. skal indeholde en plan for indsatser mod ungdomskriminalitet. Her passer SSP-modellen godt ind i forhold til tværfaglige forebyggelsesstrategier. SSP-samarbejdet er karakteriseret ved at være en meget fleksibel samarbejdsmodel, der tager højde for den lokale kontekst.

Som udgangspunkt har SSP-samarbejdet fokus på det kriminalitetsforebyggende arbejde og forebyggelse generelt, eksempelvis i forhold til unges alkoholmisbrug og rygning. Målgruppen er i nogle kommuner unge op til 18 år, hvor der også kan være etableret SSP+, der beskæftiger sig med de 18-25-årige. I andre kommuner findes et sammenhængende forløb for børn og unge fra 6-25 år, hvor indsatsen for dem over 18 er integreret i det almindelige SSP-samarbejde.

Der er tre niveauer af det kriminalitetsforebyggende samarbejde, som finder sted på det politisk/strategiske niveau, det koordinerende niveau og det udførende niveau. Førstnævnte udgøres af de 12 kredsråd, der danner de overordnede rammer for indsatsområder. Det koordinerende niveau er placeret i de kommunale lokalråd, der har til opgave at tilrettelægge det kriminalpræventive samarbejde i området. Det udførende niveau er repræsenteret ved samarbejdet mellem de tre klassiske SSP-parter (og eventuelt andre aktører som boligsociale medarbejdere, klubmedarbejdere osv.). På det udførende niveau er der særligt fokus på det lokalt forankrede tværfaglige samarbejde og konkrete indsatser.

Som regel afholdes der ugentlige møder mellem de forskellige parter i SSP-samarbejdet. På mødet diskuteres bekymringer over for specifikke børn og unge, politiets døgnrapporter gennemgås, og koordinationen af indsatserne klarlægges. Med retsplejeloven og serviceloven er der mulighed for at udveksle oplysninger om enkeltpersoner, uden at disse oplysninger kan blive brugt i en eventuel efterforskning. Det varierer fra kommune til kommune, hvilke deltagere der er i det ugentlige møde, men der er altid en ledelsesrepræsentant fra politiet og en SSP-konsulent. Nøgleord for SSP-konsulentens funktion er koordinator, vidensformidler, indsatsudvikler og brobygger mellem forskellige aktører.



**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00